

Södermanlands-Nerikes Nation

*En majhälsning till äldre
landsmän*

3

Uppsala 1930

Södermanlands län

1857

1857

Örebro
Länstidningens Tryckeri
1930

Per Persson
1857 - 1929

FRÅN VÅR TILL VÅR

1929—1930.

Vid kamratmötet 1927 hade nationen glädjen att se tre sina inspektors. Denna i studentnationernas historia säkerligen mycket ovanliga konstellation hugfästes med att de tre fotograferades å nationens trappa. Hur väl känna vi ej deras drag! Till dem ha med oskrymtad kärlek och beundran våra blickar gått. De ha delat nationens vardag och högtid, gamman och sorg. De tre männen på trappan voro alla ytterst betydande män med världsrykte inom var sin vetenskap. Deras ära är deras egen, men ändå har nationen känt sig delaktig därav, som genom en gåva. Alla tre voro fast utpräglade personligheter, men dock voro de olika varandra. Till höger stod nestorn, professor Olof Hammarsten, en förfiningens och taktfullhetens älskvarde representant och ouppnådda föredöme. Till vänster stod vår nuvarande inspektor, professor Rutger Sernander, vars linnéanska livssyn och för hembygd och kamratskap varma sinne burit fram de sällsamt inspirerade tal, som gåvo mötet en enastående högtid och lyftning. Mitt emellan dem stod professor Per Persson. Ägde han ej de två andras lysande egenskaper, framstår han likväl lika betydande, med egna, ouppnådda förtäden och karaktärsdrag. Dessa kommo ur djupa källor. Ur gammal svensk bondekultur och ur antikens dygdeideal. Allt älskade vi hos honom, men intet tog oss restlösare än den faderliga godheten.

Nu är denna tremannakedja bruten. Mittlänken är borta. Den 27 juni 1929 avled i sitt hem professor emeritus Per Persson. Han var nationens inspektor i sexton år, från okt. 1906 till dec. 1922. Under denna tid har aldrig en skugga glidit mellan nationen och dess inspektor.

En lärjunge, lektor Harald Hagendahl, har tecknat hans minne som följer:

De yttre dragen av Per Perssons liv äro forskarens och den akademiske lärarens. Född av sörmländsk bondestam i Västra Vingåker den 31 december 1857 avlade han mogenhetsexamen vid Karolinska läroverket i Örebro den 9 juni 1874 och inskrevs i september följande år som student vid Uppsala universitet, där han efter avlagda lärdomsprov den 30 april 1886 förordnades till docent i klassiska språk. En nära trettiosjuårig, i ovanlig grad betydelsefull akademisk lärarverk-

samhet, helt ägnad åt Uppsala universitet, tog därmed sin början. Efter att under sju terminer ha förestått e. o. professuren i klassiska språk samt upprepade gånger ha uppehållit examinationsskyldighet såväl i grekiska som i latin utnämndes Per Persson den 7 juni 1895 till professor i latinska språket och litteraturen. I denna egenskap verkade han till den 1 januari 1923.

Per Perssons studietid sammanföll med den jämförande språkvetenskapens genombrott vid våra universitet. Detta blev bestämmande för inriktningen av hans studier och forskning. Alltifrån gradualavhandlingen *Studia etymologica* (1886) och det grundläggande arbetet *Studien zur Lehre von der Wurzelweiterung unter Wurzelvariation* (1891) faller den övervägande delen av hans tidigare produktion inom denna unga vetenskaps område för att nå sin avslutning med det monumentala verket *Beiträge zur indogermanischen Wortforschung 1—2* (1912), den svenska vetenskapens mest omfattande bidrag till den jämförande språkforskningen. Även om detta verk icke alldeles kan fränkännas den något mekaniska uppfattning av språklivet, som hörde en äldre tid till, intar det likväl alljämt genom sin rikedom av viktiga etymologiska, morfologiska och semasiologiska bidrag en erkänd rangställning.

Den vida utblicken över andra forskningsområden än det, som han närmast kom att företräda vid universitetet, satte sin prägel på Per Perssons akademiska lärargärning, liksom den gjorde, att han upprepade gånger togs i anspråk som sakkunnig vid besättande av lärostolar i andra discipliner. Med tiden förskötos hans intressen och forskning alltmer i riktning från lingvistik och koncentrerades till den latinska filologien, där han med sin omfattande lärdom och kritiska skarpsynthet gjort betydande insatser på vitt skilda områden. Framför allt låg den äldre latinska litteraturen alltid hans hjärta nära. Som Plautus-kännare var han otvivelaktigt en av de främste. Ofta återkom han i föreläsningar och övningar till denne sin älsklingsdiktare, åt vilken han ägnat ett par av sina professorsspecimina. På äldre dagar, då han ibland kände sig tyngd av ämbetsgörömmål, glädde han sig gärna åt förhoppningen att efter inträdet i emeritusåldern få tillfälle att i ett stort verk sammanfatta sina plautinska forskningar. Det var en djup misräkning för honom själv och innebär en svår förlust för vetenskapen, att ohälsa och andra omständigheter icke tilläto förverkligandet av denna förhoppning. En tolkning av Tacitus' mindre skrifter med inledning och anmärkningar är det sista arbetet av Per Perssons hand (1929). För en man med hans stränga självkritik och omutliga krav på klarhet på varje punkt blev en sådan uppgift betungande

i högre grad än för någon annan; förarbetena till översättningen växte ut till en stor undersökning *Kritisch-exegetische Bemerkungen zu den kleinen Schriften des Tacitus* (1927).

Som akademisk undervisare sökte Per Persson sin like. Vare sig han stod i sin kateder eller ledde ett seminarium, ägde han den borne pedagogens säkra grepp om ämnet och förmåga att framhäva det väsentliga. Hans föreläsningar voro berömda för framställningens mönstergilla klarhet och kritiska skärpa. Samma egenskaper gjorde honom till en idealisk, om ock mången gång fruktad seminarieledare. Under en för de klassiska studierna ingalunda bekymmerfri tid samlades också en stor skara lärjungar kring hans kateder. Ett bevis på omfattningen och betydelsen av Per Perssons akademiska lärargärning är den festskrift *Strena philologica Upsaliensis*, som på hans 65-årsdag bragtes honom av vänner och lärjungar.

När man tänker på den tacksamhetsskuld, vari undervisningen i klassiska språk vid våra läroverk står till Per Persson, bör icke minst hans nittonåriga verksamhet som censor framhävas. En lång tjänstgöring som lärare vid Fjellstedtska skolan i Uppsala och hans rika erfarenhet i övrigt gävo honom ovanliga förutsättningar att bedöma den högre skolans undervisning. Med beundran och saknad minnas läroverkens män hans osvikligt säkra omdöme, hans lugna trygghet och uppmuntrande värdesättning av ett ärligt arbete.

Trygg myndighet i förening med flärdfri enkelhet, saklighet och genomträngande förståndsskärpa voro de mest framträdande dragen i Per Perssons personlighet. Det mäktiga huvudet och den ljusa, lugnt prövande blicken buro vittne om trägna forskarmödor, om tankens strider och segrar. Med faderligt intresse följde han sina lärjungars arbete, frikostigt delande med sig av sitt mogna vetandes skatter och uppmuntrande med sin välvilliga kritik. Må dessa rader vara ett ringa uttryck för en lärjunges tacksamhet, tillgivenhet och vördnad.

Med den stora skaran av lärjungar, som av Per Perssons undervisning och personlighet mottagit bestämmande intryck för livet, förena sig generationer studerande av Södermanlands-Nerikes Nation. Bland minnena från deras studietid skall bilden av Per Persson, nationens vördade inspektor, bevaras i tacksam hågkomst.

Den 4 juli jordfästes professor Per Perssons stoft i Upsala domkyrka. Kistan bars av sex landsmän och officiant var även en landsman, pastor Gunnar Hultgren. Texten var Jesu ord: När I haven gjort allt, som har blivit Eder befallt, då skolen I säga: Vi äro blott ringa tjänare; vi ha endast gjort, vad vi voro pliktige att göra. Den unge prästens ord voro på ett säregt sätt i stil med den hänsövnes person-

lighet, knappa och innehållsrika, osmyckade men med inre skönhetsvärden.

Kistan följdes till graven å Upsala kyrkogård av nationen och dess florbhängda fana, där bibliotekarien Jonas Samzelius likaledes i flärdfri fasthet formade en avskedshälsning som slutade med orden:

"När man vill karaktärisera honom som inspektor passa därför gammaldags, numera utnötta ord väl in: Klok, omutligt samvetsgrann och rätträdig, varmhjärtad och vänlig, pliktrogen, i allo gedigen och värdig står han för vårt minne.

Genom mig bringa honom i dag många generationer av landsmän sitt ödmjuka och varma tack för vad han betytt för dem och med Tacitus' ord om Agricola tillönska vi honom: Si quis piorum manibus locus, si non cum corpore extinguntur magnæ animæ, placide quiescas. Quidquid ex te amavimus, quidquid mirati sumus, manet mansurumque est."

När sedan nationsfanan givit sin sista hälsning och allas ögon ånyo upplyftes, sågo vi att en fagrare sommardag har ingen ägt för sin griffefärd och än sjöngo försommarens fåglar.

Av de övriga landsmän, som sedan fjolårets valborgsmässa skördats av döden, ha följande kommit till nationens kännedom: biskop emeritus Uddo Lechard Ullman (hedersledamot 91); f. d. fabrikören Casper Mauritz Eneström (stud. 62); f. d. läroverksadjunkten Isaac August Widebeck (stud. 63); f. d. premiäraktören Emil Hillberg (stud. 70); f. d. rektorn John Magnus Pettersson (stud. 74); litteratören Johan Alfred Wahlberg (stud. 74, avled 1927); tandläkaren Carl Bernhard Ericsson (stud. 75); f. d. överläkaren, professorn Thure Gustaf Hellström (stud. 76); kyrkoherden Hjalmar Göthlin (stud. 76); f. d. lektorn Karl Abraham Malte Hamnström (stud. 77); notarien Knut Oscar Fredrik Egerström (stud. 78); läkaren Carl Frithiof Larsson (stud. 81); häradschefvingen Sven Axel Adrian Hedborg (stud. 81); läroverksadjunkten Albin Erland Ringholm (stud. 82); provinsialläkaren Per Erland Hugo Hofstedt (stud. 83); kammarrättsrådet Gustaf Arvid Bäckström (stud. 83); stadsdistriktsläkaren Karl Gustaf Viktor Spangenberg (stud. 83); rektorn Karl Arvid Westling (stud. 84); läroverksadjunkten Elof Ivar Brodén (stud. 85); fil. dr. Knut August Barr (stud. 90, andre kurator vt 96); kyrkoherden Axel Albert Weimer (stud. 92); läroverksadjunkten Simon Albin Kihlström (stud. 96); rådmannen Sven Konrad Ekstrand (stud. 97); läroverksadjunkten Hjalmar Philibert Emanuel Högstedt (stud. 02); komministern Nils Johan Henrik Jansson (stud. 03); amanuensen David Callmander (stud. 08); seminarie lärarinnan Signe Teresia Fagerström (stud. 20); fil. stud. Hjalmar Leonard

Norén (stud. 26); fil. stud. Martin Olof Hjalmar Hultman (stud. 27).

Här nedan följa några minnesord över några bland dessa. De äro skrivna av redaktionen tillhörande eller närstående landsmän, som på något sätt stått i närmare beröring med de avlidna.

Den 2 jan. 1930 avled i Uppsala f. biskopen i Strängnäs' stift Uddo Lechard Ullman, 92 år gammal. Otaliga svenska gymnasister ha stiftat bekantskap med hans lärobok i dogmatik. I hans egenskap av eforus för stiftets läroverk ha de flesta landsmännen sett och hört honom för-rätta någon terminsavslutning med många och vackra ord. Alla

U. L. Ullman

strengnenses bevara säkert i vördsam, hjärtlig hägkomst något personligt minne av den gamle älskvärde biskopen, vars starka estetiska intressen präglade även hans tal och hållning. Särskilt torde stiftets prästsöner ofta känt sig uppmuntrade av det intresse, den gamle biskopen visade deras studier och framtidsplaner.

F. d. läroverksadjunkten August Widebeck tillhörde en släkt, som gjort sitt namn känt och aktat i stiftets och nationens historia. Adjunkt August Widebecks största insatser torde i ständigt minne bevaras av Strängnäs stad, där han länge intog en ledande ställning. Vid Strängnäs h. a. läroverk har han fullgjort en lång lärarbana och är säkerligen med tacksamhet ihågkommen av många läsare av detta blad, vilka äro hans gamla elever.

Professor Thure Hellström intog en synnerligen bemärkt ställning inom den svenska läkarkåren. Sitt betydelsefullaste livsverk utförde han såsom överläkare vid Stockholms epidemisjukhus, vilken befattning han innehade i 31 år. Både i administrativt, sjukvårdstekniskt och vetenskapligt hänseende gjorde han här mycket betydelsefulla insatser. Hans gedigna personliga egenskaper, lugn och fasthet i förening med varm medkänsla och en uppfriskande humor gjorde honom högt skattad bland alla som kommo i beröring med honom.

Arvid Westlings livsuppgift blev förnämligast skolmannens. Efter att ha genomgått provår och tjänstgjort några år som e. o. läroverksadjunkt i Stockholm blev han ordinarie läroverksadjunkt i Örebro 1895 och seminarieadjunkt i Strängnäs 1905; slutligen utnämndes han till rektor vid Göteborgs folkskoleseminarium 1907 och kvarstod i denna sin befattning ända till sin död. Hans mest betydande gärning såsom skolman sammanhör med hans sistnämnda befattning. Han utförde såsom seminariektor ett mycket förtjänstfullt arbete. Under hans ledning blev Göteborgs folkskoleseminarium en av landets förnämsta läroanstalter i sitt slag. För övrigt intresserade han sig livligt för allt, som rörde undervisningsväsendet, särskilt på folkskolans område. Däröfver vittna hans många offentliga uttalanden och inlägg i pedagogiska ämnen och den skickligt redigerade tidskrift, "Skola och hem", som han tillsammans med en annan skolman utgav.

Knut Barr var en flitig och verksam man på sina områden som litteraturhistoriker, journalist och filosof. Hans gradualavhandling behandlade ingen mindre än rudbeckianen, hembygdsforskaren och romanförfattaren Olof Broman. Levebröd blev honom med åren tillmätt knappare och knappare, men sången, vännerna och en ideell livsåskådning höllo honom i allmänhet vid gott mod. En genomsnäll man, som vann många vänner bl. a. Anders Zorn, till vars kägelsällskap han hörde. Sin nation, där han fungerade som andre kurator vt. 96, höll han i kärt minne, och han skrev en gång i boken "Nationshuset i Uppsala" skildringen av vårt hem.

Nils Jansson var en landsman, som i sin tid hörde till de mera uppmärksammade. Hans väldiga stofthydda drog blickarna till sig, och hans smeknamn "Hus" kände alla. Förmera var, att hans soliga leende, humor och sångarlynnne drog hjärtana in i den skålmska dager, som var hans aura. Ytterligare förmer var värdet av hans kamratskap och djupa godhet. Hans liv har väl bjudit honom både vin och galla, men sina ungdomsvänner har han givit oförglömliga minnen.

Från en kamrat ha följande minnesord lämnats om den yngste, som döden skördat:

Martin Hultman tillhörde den kategori yngre landsmän, som ännu inte hunnit göra någon synlig insats i nationslivet. Men under den korta tid av två år, han tillhörde nationen, var han stadd på marsch framåt mot det mål, han ställt sig. Under denna tid samlade hans tidigt mognade personlighet omkring sig en skara hängivna vänner, som vid den oväntade underrättelsen om hans tragiska bortgång stodo eniga i omdömet, att det var en av de allra bästa bland oss, som fick

Martin Hultman

gå först över gränsen till den stora tystnaden. Och då vi, Dina kamrater från skolan och nationen gång på gång trollat fram Din bild, har Du stått framför oss som en ordkarg tolk för fläckfritt äkta känslor. Det vilade alltid ett respektingivande allvar i Dina ord. Ty fast det inte blev Dig beskärt att länge leva, hann Du ändå leva djupt och starkt.

Du skall komma att saknas i schackhörnan på nationen, där Du som den häste vän bland goda vänner ofta fredligt rökte Din aftonpipa. Din lugna, säkra blick trängde in och värmdes i den vänkrets, som fick del av Din genomärliga humor, som inte kunde såra, endast göra glad. I våra mörka stunder lever Du än genom vad vi lärt av Din tankes reda och klarhet och Ditt hjärtas omutliga adel. Vi drömde ofta framtiden gyllene och ljus, men kanske oftare mörk och farlig. Din optimism besegrade dock jämt vårt dystra tal. Ty hopplös var Du aldrig.

Vi buro Din vita kista till vilorummet på Strängnäs kyrkogård en

strålände julidag. Så kär hade Du blivit oss, att det kändes, som vi burit bort något av det bästa inom oss själva.

Under den tid redogörelsen omfattar har nationen mottagit följande nya medlemmar: Artur Johnson (Örebro), Georg Österholm (Strängnäs), Stig Enhörning (Str.), Tage Iwarson Lundin (Södertälje), Cecilia Nilsson (Risbergsska skolan, Örebro), Maj-Brit Anderson (Risb., Ö.), Einar Persson (Ö.), Gunnar Thorsén (Ö.), Nils Söderström (Karlskrona), Gösta Löfstedt (Ö.), Gunnar Annell (Nyköping), Ove Lundberg (Saltsjöbaden), Gunnar Brundin (Uppsala h. a. l.), Arne Lundholm (Eskilstuna), Gillis Westerlund (Ö.), Axel Lundberg (N.), Gertrud Lindén (Uppsala gymn. för fl.), Kerstin Hallström (Saltsjöbaden), Anders Bäckman (Ö.), Anna-Stina Carlsson (Risb., Ö.), Barbro Lidström (Risb., Ö.), Per Schröder (Ö.), fil. kand. Olof Hallin (Ö.), Nils Lagerholm (Lundsberg), Nils Bergström (Visby), Torsten Holm (Ö.), Olof Berg (Ö.), Allan Svensson (Ö.), Bengt Berglund (Ö.), Sven Ottosson (Ö.), Erik Wiberg (Ö.), Birgitta Ringström (Str.), Gösta Harne (N.), Arvid Taube (Ö.), Olof Carlsson (Södermalms lvk, Stockholm), James Hedengran (Stockholms privatgymn.), Anna-Lisa Norling (Str.), Erik Wolf (Fjellstedtska skolan, U.), med. kand. Anna-Lisa Annell (Whitlockska samskolan, Stockholm).

Till hedersledamot har nationen kallat landshövdingen Gustaf Robert Sederholm, Nyköping.

Till seniorer ha valts fil. mag. Georg Stenström och med. lic. Gustav Johansson.

Följande examina ha avlagts sedan förra redogörelsen: Teol. kand.: Gösta Hök, Torsten Lind, Klas I:son Lundin, Karl-Gustav Hasselbrink, Gösta Lundström. — Praktiskt-teologiska prov ha genomgåts av Hans Brehmer, Gottfrid Lidin, Gunnar Sjövall, Torsten Lind. — Jur. kand.: Tage Rudling, Tage Lindhagen, Harry Gombrii, Tage Frigell-Nilsson, Arne Lyth, Ivar Weidenhain, Leif Öhrvall, Erik Thorsell. — Med. lic.: Bengt Bergenhem. — Med. kand.: Clarence Erikson, Allan Björkman, Bengt Nelander. — Fil. lic.: Yngve Englund, Gunnar Sörbom. — Fil. ämb.-examen: Östen Andersson, Ragnar Eklund, Einar Härleman, Curt Lindhagen, Stina Ekelund, Anna Sjöstedt, Georg Stenström, Olle Carlloth, Maj Lundén. — Fil. kand.: Bengt Hemberg, Carl-Olof Sandström, Brita Åkerman, Lennart Österholm, Walter Larsson, Sven Palmi, Erik Wiberg. — Teol.-fil. examen: Helge Wallin, Börje Danielsson, Ragnar Ekström, Carl-Axel Fagerlund, Bertil Rosén, Bertil Ericsson, John Stenquist, Erik Broberg, Alf Corell, Ruben Sandahl.

Med. doktor efter avlagda prov: med. lic. Claes Grill.

Vid höstterminens första landskap, den 21 september, beslöt nationen uppdraga åt förvaltningsdirektionen att för nationens räkning upplägga en studielånefond och antog stadgar för fonden. I maj 1927 hade direktionen efter eget förslag fått i uppdrag att närmare utreda möjligheterna att upplägga en sådan fond och närmast vänt sig till nationens självhjälpsförening och hembygdens sparbanker med förfrågan, huruvida de vore villiga biträda. Vid underhandlingar med Södermanlands Läns Sparbanksförening och Örebro Sparbank — i Örebro län finnes ingen motsvarande förening — hade man visat en god förståelse för det framlagda förslaget, som f. ö. var byggt på Lunds Studentkärs Kreditkassas stadgar.

Nationen har genom detta beslut åtagit sig att från hembygdens sparbanker mot säkerhet av sina egna tillgångar och de skuldförbindelser den erhåller av sina låntagare söka inlåna de medel, som kunna tarvas för att tillfredsställa kreditbehoven hos de landsmän, som önska fortsätta på ett löftesrikt sätt bedrivna universitetsstudier.

Sparbankerna ha åtagit sig att granska denna nationens verksamhet. Av synnerlig vikt blir det att nationen på billiga villkor får inlåna de behövliga medlen. De personer, med vilka nationen underhandlat, ha ställt sig synnerligen välvilliga till denna fråga, men givetvis är den helt beroende på de underhandlingar med vederbörande banker, som nationen så småningom inleder vid sökande av lån.

Vid utlåningen är direktionen i första hand förpliktigad tillse, att nationen på denna verksamhet icke löper någon risk, vilket betyder, att den erbjudna borgen måste vara fullgod. Den har vidare att tillse, att sökande bedrivit sina studier på ett löftesrikt sätt, i minst fyra terminer vistats vid universitetet, att han tillhör nationens självhjälpsförening samt att hans lån ej överstiga vissa fastställda belopp.

Låntagarens väsentligaste vinst är den, att återbetalningens början är framskjuten till den tidpunkt, då han på grund av avslutade studier bör vara i tillfälle att börja densamma utan upptagande av nya lån. Å andra sidan är amorteringstiden relativt kort.

I denna redogörelse har nationens gamla självhjälpsförening då och då skymtat. Genom komminister Axel Jonssons donation, som den 31 dec. 1929 uppgick till 28,789 kronor, och gavs till föreningen utan några särskilda föreskrifter, hade föreningen fått möjligheter att biträda vid lösandet av föreliggande fråga. Först sedan föreningens styrelse avböjt att föreslå föreningen att med stöd av nationen åtaga sig ordnande av studielånefrågan, var det för övrigt som direktionen vidtog mått och steg för att föreslå nationen att söka lösa den. Den viktigaste hjälp föreningen lämnat är, att den utan krav på särskilda

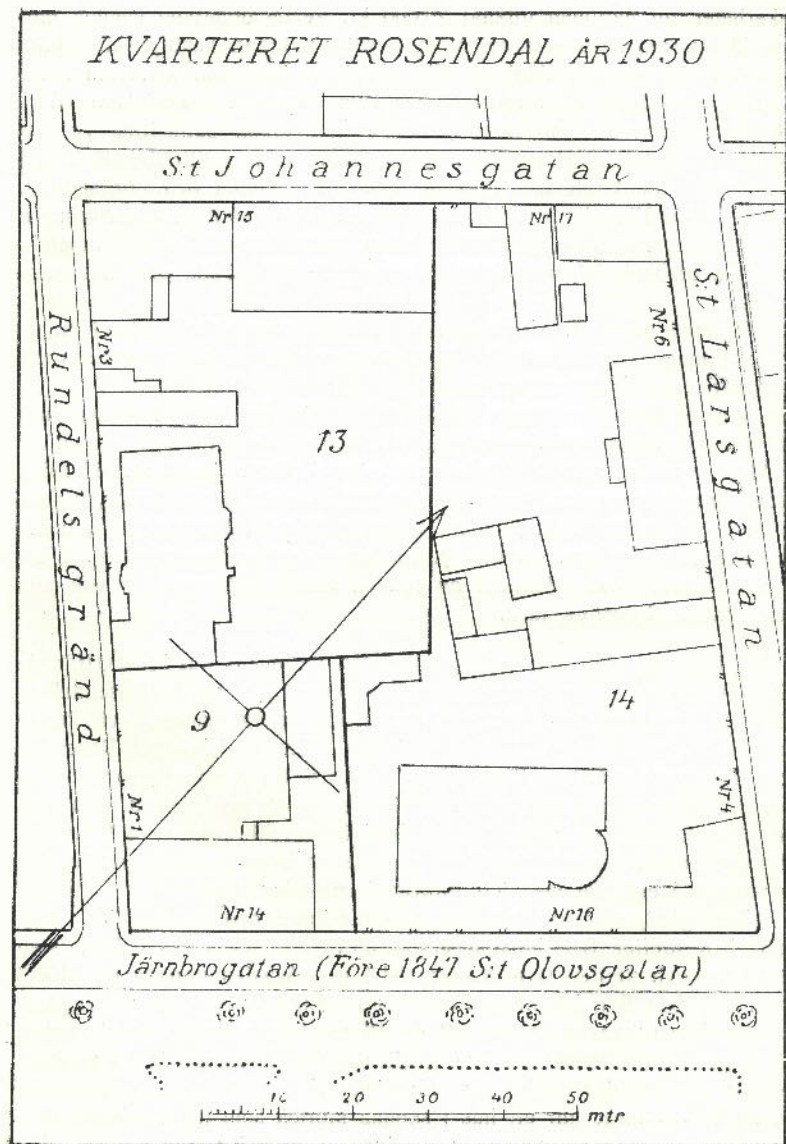
säkerheter till nationen utlånat 25,000 kr. av de donerade medlen mot den lägsta räntefot, som av de fyra största bland hembygdens sparbanker tillämpas vid inlåning. Till likvid för lånet har styrelsen överlämnat alla föreningens reverser för sina 500- och 1,000-kronors lån, vilka sålunda nu av förvaltningsdirektionen kunna pantsättas vid inlåning för fonden. Härigenom har nationen satts i tillfälle att lämna lånegivande bank ett något större hypotek än lånet och bör sålunda kunna förbehålla sig att till ett mindre belopp mottaga amortering å till säkerhet liggande studielån utan att omedelbart behöva inbetala beloppet till vederbörande bank, vilket skulle vålla båda parterna extra besvär.

Härmed torde en något så när fullständig redogörelse ha lämnats för nationens studielånefond. För närmare upplysningar hänvisas till stadgarna och utlåningsreglementet.

Vid de underhandlingar förvaltningsdirektionen fört, har den haft glädjen att mötas av den största förståelse från hembygden, och de lyckliga resultat, som hittills vunnits, äro i första hand att tillskriva vederbörande organisationers representanter, frih. Carl Bonde, Eriksberg, bankdirektör J. H. Jönsson, Uppsala (föret i Katrineholm), borgmästare V. Schneider, direktör J. Lundmark och ombudsman M. Wedberg, Örebro. Vid bildandet av fonden beslöt nationen till dem alla uttrycka sitt hjärtliga tack.

I fjolårets utförliga redogörelse för nationens fastighetsaffär år 1927 framhölls, att gränsen mellan nationens nya gård (Rosendal nr 11) och grannens (nr 10) vore synnerligen oregelbunden och kunde behöva en omreglering. Sedan aktierna i Fastighetsbolaget Rosendal, som äger granngården, förra våren övergått till annan person, erbjöd bolaget nationen att ingå på en tomtreglering för en kostnad av 12,500 kr. eller också att förvärva hela fastigheten till pris av 310,000 kr. Nationen beslöt antaga det förra anbudet, och tomtregleringen har nu verkställts i enlighet med här införda karta över kvarteret.

Den gård, som nationen nu äger, är betecknad med nr 14. Dess mått äro: utefter S:t Johannesgatan 30,75 m., utefter S:t Larsgatan 99,19 m., och utefter Jämbrogatan 54,4 m. Arealen uppgår till 4105,3 kvm. Utefter S:t Johannesgatan finnes lämplig plats för nybyggnad, som antingen kan upptaga blott de 16 meterna närmast granngården, där inga hus av värde nu finnas, eller också dessutom de 15 meterna nordost därom, där dock ett mindre hus med en årshyra av 1,500 kr. nu står. Uppföres här ett hus i samma storlek som det bredvidliggande på granntomten (3 våningar och inredd vind) får man i förra fallet cirka 25 rum och i det senare dubbelt så många. Skulle det prov med

en för studentrum särskilt uppförd byggnad, som nu göres av Uppsala Studentkår, slå väl ut, så har nationen sålunda en lämplig plats för en liknande byggnad. Även om en mindre radikal lösning genomföres, så har dock nationen möjlighet att bereda några av sina landsmän bättre studierum.

Medan nationen diskuterade den här nämnda tomtregleringen, kom meddelande, att Nyköpings Sparbanks huvudmän beslutat av 1928 års överskottsmedel tilldela nationens byggnadskassa en gåva av 5,000 kronor. Då man hade anledning förmoda, att gåvan avsåg att underlätta möjligheterna för nationen att ordna goda och billiga studentrum, beslöt man avsätta den till en studentrumsfond, som helt finge tagas i bruk, när nationen i egen gård byggde nya studentrum, och vid landskap i september månad beslöt nationen att genom sin inspektor till Nyköpings Sparbank framföra sitt livliga tack för den uppmuntran i dess verksamhet, som den erhållna gåvan för nationen betydde.

Till samma fond har även lagts en gåva av 100 kronor, varmed vår värderade hedersledamot, bankdirektör Carl Wellander, även i år ihågkommit oss.

Under det tillämpliga året ha ett par reparationsarbeten genomförts. Sålunda har parkettgolv inlagts i stora salen, kommittérummet och musikrummet, och i samband härmed även några mindre reparationer utförts, alltsammans till en sammanlagd kostnad av 3,250 kronor. För närvarande diskuterar man livligt de möjligheter till ett bättre utnyttjande av nationshuset, som bereddes genom värmeledningens indragande, och ifrågasätter några mindre omändringar. Den största svårigheten blir nog inte kostnaden för de påtänkta omändringsarbetena utan snarare den omständigheten, att nationen får alltför många stora väggar, som komma att demonstrera sin frihet från konstverk och alltför många nya möbler att anskaffa till hallen och det yttre biblioteksrummet.

I St. Larsgatan 6 vidtogos under sommaren de sista reparationerna, varvid alla vatttrivningsarbeten avslutades. Kostnaderna härför uppgingo till 3,075 kronor.

Professor Persson hade i sitt testamente givit nationen ett nytt bevis på sin välvilja och sitt förtroende, i det han förordnat att av hans kvarlåtenskap fem tusen kronor skulle överlämnas till nationen samt att mottagaren själy skulle närmare bestämma om räntans användning. Testamentet lyder på följande sätt:

”Södermanlands-Nerikes Nation i Uppsala skall erhålla Femtusén (5,000) kronor. Detta belopp skall placeras på ett betryggande sätt och bilda en fond, varav den årliga räntan närmast skall utbetalas till

min adoptivdotter fröken Sigrid Ohlsson-Persson under hennes livstid samt, därest hennes broder konsul Georg Ohlsson skulle överleva henne, därefter till honom under hans återstående livstid. Härpå skall fondens årsavkastning användas för något för nationen nyttigt ändamål. Skulle jag icke komma att träffa några vidare föreskrifter i sistnämnda hänseende, äger nationen genom beslut fastställa, för längre eller kortare tid, huru fondens årsavkastning skall användas.

Den på denna fond löpande stämpeln skall tagas av andra boets medel, så att det donerade beloppet tillfaller nationen oavkortat."

Med stor tacksamhet och medveten om vikten av det krav, som vår gamle inspektör ställt, har nationen mottagit donationen.

Förutom redan omtalade donationer och gåvor, som nationen haft glädjen emottaga under det gångna året, förtjåna följande att särskilt nämnas: Docenten John Palmgren har överlämnat hundra kronor till matrikelfonden. Länsnotarien Hilding Lundelius har skänkt en boksamling om 245 volymer, huvudsakligen naturvetenskaplig och pedagogisk litteratur, varigenom en kännbar lucka i bokbeståndet fyllts. Läroverksadjunkten Karl Ringholm har donerat "Geologiska Föreningens i Stockholm Förhandlingar" 1899—1928. Som nationen är ägare till samtliga tidigare årgångar finnes nu hela samlingen i dess ägo. Hembygdsbiblioteket har utökats med ett flertal större och mindre arbeten. Bland donatorerna märkes redaktören J. L. Saxon, som skänkt en rik samling Nerikeslitteratur.

Nationens firande av Valborgsmässoaftonen och 1 maj fick i stort sett traditionellt förlopp. Enda undantaget från ritualen var, att utfärden till Polacksbacken måste inställas på grund av det vinterlika vädret. Under majmiddagen var vår nyblivne hedersledamot, landshövding G. Sederholm, för första gången nationens gäst.

Till vårfesten i Helsingfors hade nylänningarna inbjudit tvenne sörmland-nerkingar att gästa deras nation och våra representanter voro fil. mag. Å. Åkerström och jur. stud. H. Tydén. Senare återgäldades denna visit vid vårfesten i Uppsala, då nationen som sina gäster såg Nylands nations kurator, docent Kihlman, och dess arkivarie, magister Palmgren. Vid vårbalen hälsade vi vår hedersledamot, dagens vårfesttalare, författaren Hjalmar Bergman välkommen i nationen.

Sommarens traditionella fester, Bastiljstormningen den 14 juli och kraftsexan i mitten av augusti, firades under livlig anslutning av i staden kvarvarande landsmän.

Höstterminens festprogram tog sin början lördagen den 12 oktober med en animerad recentiorsgask. Recentiorerna voro visserligen då upsaliensare sedan en hel månad tillbaka, men det var endast en vecka

sedan de högtidligen i aulan hälsats välkomna av universitetets och studentkårens representanter. Nationens mera fria och studentikost uppsluppna välkomstfest kunde nu äga rum. Det fanns emellertid också en annan orsak till dröjsmålet. Nationen väntade på övre våningens parkettgolv, som enligt avtal skulle ha varit färdigt redan i augusti, men vars inläggande på grund av oförutsedda omständigheter blivit i hög grad försenat. Nu kunde emellertid recentiorsgasken samtidigt få spela rollen av invigningshögtid för det nybonade, blanka och ännu oljedoftande golvet.

En tillfälligt sammansatt orkester framförde Haydns barnsymfoni på ett enligt experters utsago fulländat sätt, därjämte till nationens synnerliga belåtenhet och i någon mån till recentiorernas begäbbelse. Med. kand. Allan Björkman förde som Överskändare sina skaror i elden och lät föreställa nykomlingarna för den fullständigt överväldigade nationsmenigheten. Välkomsthälsningen uttalades av förste kurator. En kör av härliga mansröster utförde under kvällens lopp en kantat, sammansatt av schlagerrefränger och enligt egen utsago av den högsta konstnärliga verkan.

Den 27 i samma månad hade den kände och uppskattade landsmannen och "folkbildaren" läroverksadjunkt Carl Cederblad anordnat en sammankomst av särskilt intressant karaktär. Han inbjöd nämligen nationen till en s. k. "intelligensafton". Denna absolut nya och icke så litet egendomliga sorts festlighet ingick som led i en stor undersökning över svenska folkets bildningsnivå, varmed läroverksadjunkten Cederblad för närvarande är sysselsatt. Södermanlands-Nerikes nation fick nu det stora ansvaret att i denna jätteenquête representera ett genomsnitt av universitetens studentvärld.

Den 9 november kom höstterminens stora traditionella fest, gäs-middagen, vilken begicks i frack under solenna former och i bästa stämning, med tillhörande rolig krönika, bordsvisa och tal för kvinnan. (Och gåsen.) Endast 14 dagar därefter ägde höstbalen rum, en stor tillställning av det slag, som det numera med hänsyn till det nödtvungna höga priset är ett vågspel att anordna. Ehuru deltagarnas antal nätt och jämt översteg det stipulerade minimiantalet, blev festens förlopp mycket lyckat. Teaterdirektör Arne Furumark stod i spetsen för ett storartat kabaretprogram, däri bl. a. en skräck- och spökscen efter de mest kontinentala mönster ingick. Av en liten trupp goda skådespelare uppfördes några scener ur Shakespeares En midsommarnattsdröm. Dessutom förekom musik och kupletsång samt uppläsning av nationens kände landsmålare Jonas i Bråten.

Sista söndagen i november ägde terminens hembygdsafton rum.

Till denna hade landsmännen mött upp i mycket stora skaror. Men så hade också nationen lyckats förvärva docenten Thermanius till föreläsare. Hans ämne var "Den politiska karikatyren i Sverige", och framställningen illustrerades med skioptikonbilder. Den som till egen skam och skada icke var med, kan säkerligen redan av dessa antydningar ana, att det var något förnämligen och högeligen njutbart, som bjöds. Nationen hade vid detta tillfälle nöjet att som sina gäster se fyra särdeles celebra främlingar, därav trenne högst långväga. Två voro grekiska arkeologer på tillfälligt besök i Sverige, nämligen herrar Keramopoulos och Kyparissis, av vilka den förre är professor vid universitetet i Aten och den senare chef för Akropolis. Den tredje gästen var pressattachén vid grekiska legationen i Berlin Stephanou och den fjärde vår berömde svenske arkeolog, grekernas högt skattade hedersborgare professor A. W. Persson. Till gästernas ära höllos tal, dels av förste kurator, dels av andra värtaliga landsmän, icke mindre på tyska och franska än även på — nygrekiska. En liten särskild övertaskning innebar det utan tvivel, när hela nationen reste sig och sjöng den grekiska nationalsången på originalspråket. Denna hade på förhand transskriberats fonetiskt till landsmännens tjänst. Professor Keramopoulos tackade på tyska för uppmärksamheten och talade något om universitetsförhållandena i Grekland, en framställning som livligt uppskattades. Doktor Kyparissis uppenbarade sig längre fram på aftonen som en framstående recitatör och tolkade såväl grekiska som tyska dikter på ett konstnärligt sätt.

Under aftonens lopp debuterade nationens "Negroida kör", framförande några av sitt hemlands vilda sånger under församlingens livligt tillkännagivna bifall.

Den 11 december hade nationens studentskor inbjudit landsmännen till en mycket animerad Luciafest. Till denna hade åstadkommits de mest underbara saker, till vilka få räknas både de vackra dekorationerna och de med smak och skicklighet planlagda och utförda kabaretnumren. Den allmänna meningen var den, att studentskorna — som vi naturligtvis väntat — presterat det otroliga. Till attraktionerna hörde en s. k. "jättebaby", vidare "Den sjungande rokokodockan" och en sketch i känd revystil av både makaber och gripande art. Det traditionella levet för "Tärnan därunder" torde vid denna festlighet ha besvarats med ännu större kraft än vanligt.

Den 9 mars anordnades nationsafton, och nationen hade då nöjet att som gäst se sin hedersledamot, sekreteraren i Svenska Nationalföreningen mot Tuberkulos med. dr. Gustaf Neander, vilken höll ett högeligen intressant och livligt uppskattat föredrag över ämnet: "Brott-

stycken ur en hembygdsskildring från Tiveden". Fil. kand. Bo Löwenström föredrog dikter och bygdemålshistorier med känd brio. Fil. kand. Erik Linder gav förnyat prov på sin förmåga att tolka Fridas visor och ackompanjerades förtjänstfullt som vanligt av med. kand. Erik Dahlman. För övrigt förekom violinsolo m. m.

Uppsala i april 1930.

NATIONENS STYRESMÄN UNDER LÄSÅRET 1929—1930.

Inspektor: Professor Rutger Sernander.
Förste kurator: Fil. kand. Erik Hj. Linder (ht 29), fil. stud. Carl-Erik Ringhammar (vt 30).
Andre kurator: Fil. mag. Erik Sjösell (ht 29), med. kand. Sven Frigell-Nilson (vt 30).
Bibliotekarie: Fil. mag. Lars Wiberg.
Skattmästare: Andre bibliotekarien Jonas L:son Samzelius.
Klubbmästare: Fil. stud. Harald Tegner.
Sång- och musikanförrare: Fil. stud. Nils Edling (ht 29), teol. stud. Bertil Johansson (vt 30).
Teaterdirektör: Fil. stud. Arne Furumark (ht 29), fil. stud. Inga-Britta Eriksson (vt 30).
Preparatförvaltare: Med. stud. Carl Tibblin.
Historiograf: Fil. kand. Bo Löwenström.
Idrottsförman: Fil. stud. Per Dohlwitz.
Nationsfotograf: Jur. stud. Sven Lagerlöf (ht 29), fil. stud. Claes Claesson (vt 30).
Fanbärare: Teol. stud. Ruben Sandahl (ht 29), med. stud. Åke Jakobson (vt 30).
Fanbärare-suppleant: Fil. stud. Gunnar Annell (ht 29), med. stud. Carl-Gösta Suneson (vt 30).
Prokurator och probibliotekarie under mellanterminerna: Med. kand. Sven Frigell-Nilson.
Stipendienämnd: Förste kurator (ordf.), Andre kurator (självskr. ledamot), fil. stud. Bengt Hartzell (ht 29), jur. stud. Åke Lindeberg, pastor Gunnar Hultgren (ht 29), med. kand. Allan Björkman, fil. stud. Carl-Erik Ringhammar (ht 29), fil. mag. Lars Wiberg, med. kand. Sven Frigell-Nilson (ht 29), fil. stud. Per Dohlwitz, teol. stud. Gösta Karlson, jur. stud. Sven Ekelund, fil. stud. Gösta Hultberg, fil. stud. Torsten Lagerstedt, fil. kand. Artur Hamrin (vt 30), jur. stud. Ragnar von Delwig (vt 30), med. stud. Erik Hellquist (vt 30), teol. stud. Rune Franzén (vt 30).
Förvaltningskommitté: Andre kurator (ordf.), fil. stud. Carl-Erik Ringhammar (ht 29), jur. stud. Hakon Tydén, jur. stud. Sven Ekelund,

fil. mag. Claes Blum, med. stud. Lars Ström, fil. stud. Per Dohlwitz (vt 30), jur. stud. Ragnar von Delwig (vt 30).
Bibliotekskommitté: Bibliotekarien (ordf.), teol. kand. Gösta Hök, jur. kand. Ivar Weidenhajn, med. kand. Rune Wikström, fil. kand. Erik Linder (ht 29), fil. mag. Claes Blum (vt 30), fil. mag. Erik Sjösell (ht 29), fil. stud. Carl-Erik Ringhammar (vt 30), fil. mag. Martin Söderman, fil. lic. Gunnar Sörbom, läroverksadjunkten Carl Cederblad (ht 29), fil. stud. Inga-Britta Eriksson (vt 30), fil. stud. Bengt Hartzell (ht 29), fil. stud. Arne Jansson (vt 30), fil. stud. Elof Andersson, lektor Matts Essén, pastor Gunnar Hultgren (ht 29), teol. stud. Gösta Karlson (vt 30), jur. stud. Bengt Strange, med. kand. Allan Björkman, fil. kand. William Freij, fil. stud. Arne Furumark, fil. stud. Torsten Lagerstedt, fil. stud. Erik Julin, fil. kand. Bo Löwenström, fil. mag. Stina Ekelund (ht 29), fil. kand. Louise Pettersson (vt 30), fil. stud. Maja Johansson.
Förvaltningsdirektion: Skattmästaren (ordf.), Andre kurator (självskr. ledamot), docent Martin Sjöström, bokhandlaren, fil. lic. Nils Wallin, lektor Matts Essén, docent Edvard Thermoenius (ht 29), med. kand. Ola Månsson (vt 30), med. kand. Rune Wikström, fil. lic. Gunnar Sörbom.
Klubbkommittén: Klubbmästaren (ordf.), förste och andre kurator, sång- och musikanförraren, teaterdirektören, historiografen samt kvinnliga ledamoten fil. kand. Louise Pettersson.
Musiknämnd: Musikanförraren (ordf.), med. kand. Ola Månsson, fil. lic. Yngve Englund, fil. kand. Bo Löwenström.
Hembygdskurskommittén: Fil. stud. Elof Andersson (ordf.), lektor Matts Essén, läroverksadjunkten Carl Cederblad, fil. mag. Erik Sjösell (ht 29), docent Olof Gjerdmann, pastor Gunnar Hultgren, med. kand. Ola Månsson, fil. stud. Disa Lundh, fil. lic. Gunnar Sörbom, fil. kand. Bo Löwenström, fil. stud. Gösta Hultberg (vt 30).
Deputerade i studentkårens direktion: Förste kurator, andre bibliotekarien Jonas L:son Samzelius, med. stud. Elvir Lander, fil. mag. Lars Wiberg, fil. mag. Erik Sjösell (ht 29), fil. stud. Carl-Erik Ringhammar (ht 29), fil. mag. Claes Blum, med. kand. Sven Frigell-Nilson, fil. stud. Torsten Lagerstedt, teol. kand. Gösta Hök, fil. kand. William Freij, fil. stud. Britta Söderlindh, jur. stud. Ragnar von Delwig (vt 30), fil. stud. Arne Furumark (vt 30).
Stadgeändringskommittén: Förste kurator (ordf.), andre bibliotekarien Jonas L:son Samzelius, med. lic. Yngve Åkerrén, docent Edvard Thermoenius (ht 29), med. kand. Sven Frigell-Nilson, jur. stud. Sven Ekelund (vt 30).

Revisorer:

- För Förste kurator: Med. stud. Lars Ström, fil. mag. Martin Söderman, teol. kand. Gösta Hök, fil. stud. Gösta Hultberg.
- För Andre kurator: Jur. stud. Åke Lindeberg, fil. stud. Ingrid Weidenhayn, fil. mag. Einar Härleman, fil. stud. Gösta Hultberg.
- För Bibliotekarien: Fil. stud. Torsten Lagerstedt, fil. kand. William Freij, fil. stud. Erik Julin, fil. stud. Per Dohlwitz, fil. stud. Arne Jansson.
- För Skattmästaren: Fil. kand. Bo Löwenström, jur. stud. Ture Ström, fil. mag. Claes Blum, fil. stud. Per Dohlwitz.
- För Klubbmästaren: Med. stud. Lars Ström, jur. stud. Hakon Tydén, fil. stud. Britta Söderlindh, jur. stud. Folke Broberg.
- För Sång- och musikanförelaren: Teol. stud. Bertil Johansson, jur. stud. Stig Nylund, fil. mag. Maj Lundén, fil. stud. Alfhild Berger.
- För Teaterdirektören: Teol. fil. stud. John Wahlin, fil. stud. Anna-Stina Carlson, jur. stud. Sven Lagerlöf, fil. mag. Maj Lundén.
- För Preparatförvaltaren: Med. stud. Erik Hellquist, med. stud. Gull Cederlund, med. stud. Einar Flodkvist, fil. stud. Alfhild Berger.
- För Södermanlands-Nerikes Nations Veteraner: Samma revisorer som för skattmästaren.

Självhjälpsföreningens styrelse: Docent Martin Sjöström (ordförande), med. kand. Rune Wikström (kassaförvaltare); övriga styrelseledamöter: Nationens skattmästare (självskr. ledamot), fil. lic. Ernst Lindberg, fil. lic. Carl-Erik Sjöstedt, fil. lic. Gunnar Sörbom, med. kand. Sven Frigell-Nilsson och fil. mag. Claes Blum.

Revisorer: Jur. stud. Bengt Strange och jur. stud. Sten Lindquist.

Sällskapet V. f. N:s styrelse: Med. kand. Sven Frigell-Nilsson (ordförande), fil. stud. Gustaf Lindhe (kassaförvaltare), fil. stud. Gunnar Annell (sekreterare); e. o. ledamot och förvaltare av Jubileumsfonden docent John Palmgren.

Revisorer: Fil. stud. Ragnar Johansson och fil. stud. Gustaf Sandberg.

Föreningen Södermanlands-Nerikes Nations veteraners nämnd:

Se sid. 70.

UTGÅENDE BALANSER I NATIONENS RÄKENSKAPER

1.

Skattmästarens huvudbok 31 dec. 1929.

Tillgångar: Obligationer 31,088:46; Inteckningslån 46,799:50; Borgenlån 93,834:25; Tillfälliga lån 4,801,57; På bankräkning 119:15; På postgiro 149:39; S:t Larsgatan 4 2:— (härav fastigheten, vars taxeringsvärde är 130,000:— o. brandförsäkringsvärde 275,000:—, upptagen till en krona och möbler i vindsvåningen, brandförsäkrade till 5,000:—, upptagna till samma belopp); S:t Larsgatan 6 109,035:94 (härav fastigheten, vars taxeringsvärde är 80,000:— o. brandförsäkringsvärde 100,000:—, upptagen till 105,800:— och möbler i studentrummen, brandförsäkrade för 3,200:—, upptagna till 3,235:94); S:t Johannesgatan 17:s konto 12,674:40 (inköpskostnad). Summa kronor 298,504:66.

Skulder: S:t Larsgatan 6:s konto 109,035:94 (lån mot inteckning hos sparbanken 85,000:—, hos nationen 24,035:94); S:t Johannesgatan 17:s konto 12,674:40 (lån hos nationen); Reserverade medel å förvaltningskostnaders och intressekonton 336:14; Byggnadskassan 4,634:31; Studentrumsfonden 5,328:24; Veteranernas deposition 2,000:—; Friendsfond 37,752:31; Walmstedts fond 15,947:92; Ensk. stipendiefonden 15,111:65; Norstedts fond 11,281:14; Bagges fond 10,275:78; Widebecks fond 11,414:45; Wibergs fond 8,413:88; Hammarstens fond 7,501:08; Löfgrens fond 6,374:59; Marg. Holms fond 6,200:34; V. f. N:s fond 6,630:89; Per Perssons fond 5,062:50; Annells fond 5,508:10; Konsul Perssons fond 3,521:67; Mossbergs fond 3,324:80; Hebbes fond 2,147:35; Broms fond 1,630:34; Sandquists fond 1,904:61; Sjölanders fond 723:90; Cassels fond 1,080:38; Wahlfisks fond 2,015:50; Sjölanders minne 120:10; Förskott av skattmästaren 552:35. Summa kronor 298,504:66.

2.

Andre kurators huvudbok 31 dec. 1929.

Tillgångar: Kontant 826:16; På bankräkning 1,325:09; Lån till handlänekassan 4,000:—; Inventarier 1:— (brandförsäkringsvärde

98,500:—); Lager av tryck 1:—; Fordringar 3,356:14 (telefonsamtalsavgifter 1,324:—, terminsavgifter 567:35, plikter 276:—, för ej utlösta porträttkataloger 481:—, för preparatlån 72:70, klubbavgifter 565:78, diverse 69:31); Teatergarderoben 319:07; Bibliotekskassan 533:83; Gamla klubbkassan 3,313:63. Summa kronor 13,675:92.

Skulder: Sommarkurserna 1,782:79; ***gska fonden 50:—; Fanfonden 949:50; Nationsmatrikelfonden 656:64; B. E. Malmströms gravfond 122:65; Nationshistoriefonden 2,497:—; Porträttfonden 471:13; Pianofonden 2,529:33; Fackeltågsfonden 261:12; Honorariekassan 411:—; Reservkassan 1,907:21; Musikkassan 384:34; Preparatkassan 946:36; Porträttkatalogens konto 206:85; Nationskassan 500:—. Summa kronor 13,675:92.

3.

Andre kurators handlånekassas årsräkning 31 dec. 1929.

Tillgångar: Kontant 58:89; Fordringar i handlån 4,108:22. Summa kronor 4,167:11.

Skulder: Lån hos Andre kurator 4,000:—; Behållning 167:11. Summa kronor 4,167:11.

4.

Självhjälpsföreningens huvudbok 31 dec. 1929.

Tillgångar: Ordinarie lån 12,370:—; Studielån 22,791:41; Handlån 820:90; Resterande terminsavgifter 412:—; På bankräkningar 1,774:47; Obligationer 3,052:50. Summa kronor 41,221:28.

Skulder: Grundfonden 12,425:77; Kommin. Jonssons donation 28,789:50; Förskott av skattm. 6:01. Summa kronor 41,221:28.

5.

Sällskapet V. f. N:s kassaförvaltares huvudbok 31 dec. 1929.

Huvudkassan.

Tillgångar: Kontant och på bankräkning 1,271:46; Ordinarie lån 1,774:43; Handlån 395:92; Resterande avgifter 1:—; Inventarier 1:—. Summa kronor 3,443:81.

Skulder: Behållning 3,443:81.

Jubileumsfonden.

Tillgångar: Förlagsbevis 1,000:—; Kommanditlotter i Stockholms

Enskilda Bank 2,000:—; På bankräkning 225:43. Summa kronor 3,225:43.

Skulder: Behållning 3,225:43.

6.

Föreningen Södermanlands-Nerikes nations veteraner.

Se sid. 69.

UR NATIONSMATRIKELN

Åren 1876—1880 av *J. Lagerholm*.

I fjolårets Majhälsning framdrog biblioteksamanuensen Knut Petersson en notis från Södermanlands nations protokoll för år 1751, varav framgick att man redan då var betänkt på att trycka nationsmatrikeln. Många gånger sedan dess har frågan varit före och förarbeten hava utförts, men företaget är ännu ogjort. Man har givetvis ej velat nöja sig med ett blott utgivande av de föreliggande matriklarna utan har måst tänka sig en mycket vidlyftig bearbetning avseende att meddela så fullständiga och riktiga uppgifter om de immatrikulerade, som man rimligtvis kan begära samt så många genealogiska uppgifter, som det gärna är möjligt för att tillfredsställa de intressen av denna art, som givetvis knyta sig till vår matrikel. Följden har blivit att ingen vågat sig på uppgiften.

Var och en som någon gång njutit glädjen att på nationen eller Carolina Rediviva, där de äldsta matriklarna nu förvaras, studera våra matriklar och som till sig själv sagt ungefär detsamma som här ovan yttrats om svårigheten att få en tillfredsställande upplaga utgiven, medger säkerligen det berättigade i att delar av de nutida matriklarna i Majhälsningen utgivas efter en mindre överarbetning, även om denna icke kan borttaga en del ojämnheter. Matrikeln intresserar dock samtida och efterföljande landsmän mer än något annat i nationens historia och arkiv. Intresset försvarar sålunda företagets brister.

Härtill kommer, att många kunna vara villiga lämna komplettering till de förefintliga uppgifterna om honom själv eller andra landsmän och sålunda underlätta arbetets utförande. Om sådana uppgifter överlämnas till nationens Förste kurator, komma de matrikelutgivningen till godo. Blant de uppgifter som användas för detta ändamål bifogas här. Även mindre tillägg och rättelser äro välkomna.

Vårterminen 1876.

1. *Sven Ludvig Norling*, inskr. $\frac{3}{2}$; son av godsägaren på Mälby i Frustuna Thure Carl N. f. 1855 $\frac{16}{5}$ i Frustuna; kamrerare i Djursgårdens förvaltning 1904 och i styrelsen för hovstatens gratiakassa. Död 1912 $\frac{26}{5}$. (Broder 32.)

2. *Hedvig Sofia Augusta Bergius*, inskr. $\frac{3}{2}$; dotter av kyrkoherden i Vallby Carl Johan B. (f. 1810 $\frac{13}{12}$; d. 1888 $\frac{5}{4}$, inskr. $\frac{8}{8}$ 1831) o. Amalia Henrika Hinnersson (f. 1824 $\frac{28}{4}$); f. 1853 $\frac{4}{7}$ i Nyköping; fil. kand. 1878. Död 1900 $\frac{3}{11}$.

Nationens första kvinnliga ledamot. Gift 1884 $\frac{5}{8}$ m. kyrkoherden i Vintrosa *Viktor Ulrik Magnus Appelbom*, f. 1855 $\frac{11}{2}$, d. 1919 $\frac{2}{7}$. — Barn: *Herman Harald Viktor* f. 1885 $\frac{25}{10}$, d. 1885 $\frac{28}{10}$; *Ingrid Elisabet Amalia* f. 1886 $\frac{31}{10}$, ämneslärarinna vid elementarläroverket för flickor i Falun 1917; *Carl Einar Harald* f. 1891 $\frac{1}{10}$, löjtnant v. Västernorrlands regemente.

3. *August Hjalmar Lundin*, inskr. $\frac{10}{2}$; son av folkskollär. A. P. Lundin; f. 1852 $\frac{1}{9}$ i Ytter-Selö; e. lärare i Strengnäs 1880—1881; elev vid folkskollärarseminariet i Uppsala ht 1882; folkskollärare i Fellingsbro.

Höstterminen 1876.

4. *Axel Edvard Janson*, inskr. $\frac{5}{9}$; fad. byggmästare; f. 1853 $\frac{1}{4}$ i Stora Malm; e. o. landskanslist i Nyköping; stadsfiskal i Trosa 1886. Död 1918 $\frac{1}{7}$. Gift.
5. *Frans Johan Lundgren*, inskr. $\frac{5}{9}$; fad. skrädare; f. 1853 $\frac{26}{7}$ i Ullervad, Västergötl.; fil. kand. 1888; e. lärare i Nyköping 1889; provår 1890—1891; privatlärare i Stockholm. Död 1917 $\frac{28}{8}$.
6. *Johan Abraham Malmgren*, inskr. $\frac{7}{9}$; fad. civiling.; f. 1857 $\frac{29}{11}$ i Kila; med. fil. ex. 1877. Död 1882 $\frac{10}{6}$ i Schweiz (lungsot).
7. *Paul Fredrik Kjellberg*, inskr. $\frac{11}{9}$; fad. tullinspektör; f. 1855 $\frac{17}{12}$ i Stockholm; sekreterare i tyska konsulatet 1883; konsultkansler 1921 i Göteborg. Avsked 1923. Bosatt i Mariefred sedan 1924.

Gift 1889 $\frac{8}{11}$ m. *Anna Katarina Konstantia Holm* f. 1871 $\frac{2}{3}$, dotter av handl. Gustaf H. o. Adèle Berg. — Dotter: *Greta* f. 1892 $\frac{28}{5}$, g. 1919 $\frac{10}{11}$ m. aktuarien i generaltullstyrelsen Knut Atos Törnell.

8. *Thure Gustaf Hellström*, inskr. $\frac{12}{9}$; son av bankkassör Karl Gustaf H. o. Amalia Arosenius; f. 1857 $\frac{22}{9}$ i Nyköping; med. kand. 1882; med. lic. 1887; med. hedersdr $\frac{24}{5}$ 07; läkare vid Sofiahemmet 1889; överläkare vid Stockholms stads epidemisjukhus 1903; professors titel 1918; avsked 1924. Död 1930 $\frac{9}{1}$.
Gift 1890 $\frac{7}{10}$ m. *Maria Klingspor* f. 1864 $\frac{12}{12}$. — Adoptivson *Ernst Gunnar*, f. 1891.
9. *Claes Hjalmar Gustafsson*, inskr. $\frac{12}{9}$; fad. rusthållare i Stig-tomta; f. 1857 $\frac{24}{5}$ i Nyköping; fil. kand. 1880; 2:e kurator vt 1884;

- provår 1884—1885; fil. lic. 1886; e. o. i stat. centralbyrån, kansli-sekr. i eckles.-dep. 1900; kansliråd. Död 1922 ¹³/₁₂.
10. *Carl Emil Johansson*, inskr. ¹⁴/₉; fad. handlande; f. 1854 ⁶/₅ i Askersunds lfs; fil. kand. i januari 1881; kollega i Eksjö 1889. Död 1911 ⁴/₇ i Eksjö.
11. *Konrad Viktor Asperén*, inskr. ¹⁴/₉; fad. kontorist; f. 1855 ²⁵/₁₂ i Eskilstuna; fil. kand. 1880; läroverksadj. i Uppsala 1894. Död 1907 ¹⁹/₉ i Uppsala.
Gift 1889 m. *Anna Zetterlund* f. 1856, dotter av lantbr. Karl Z. o. Sofie Bergström. — Barn: *Märta* f. 1890; *Konrad Vilhelm* f. 1892; *Konrad Allan Gunnar* f. 1897.
12. *Gustaf Cervin*, inskr. ¹⁴/₉; fad. skollärare; f. 1857 ¹⁴/₁₁ i Stenbrohult, Smål.; prelim. ex. 1877; t. f. stadsfiskal i Nyköping 1881; kansliex. ht 1883; e. o. landskanslist i Nyköping. Död 1903 ²⁴/₁₂ vid Svartetorp i Björkvik.
13. *Carl Henning Jansson*, inskr. ¹⁴/₉; son av hemmansäg. Johan Jansson o. Anna Kristina Nilsson; f. 1858 ¹⁵/₂ i Vrena; mog.-ex. i Nyköping; prvgd 1881; komminister i Julita 1883; kyrkoherde i Hölö 1908. Död 1922.
Gift 1) 1883 m. *Hedvig Anna Matilda Kindberg* f. 1858 ³⁰/₈, d. 1910 ²⁶/₁₂, dotter av apotek. Johan Christian K. o. Matilda Albertina Schelin; 2) 1912 ³/₁₀ m. *Anna Maria Torssander* f. 1863 ¹⁰/₅, dotter av insp. Karl August T. o. Anna Lovisa Gustafson. — Söner i I: a g.: *Nils Johan Henrik* f. 1884, d. 1929 ¹⁰/₅, kmstr i Eskilstuna, (inskr. ⁹/₁₀ 03); *Sven Henning Kristian*, gymnast.
14. *Lars Erik Bergstedt*, inskr. ¹⁵/₉; son av kyrkoh. i Ludgo Erik Alexander August B (f. ¹²/₆ 1817, d. ¹/₈ 1905, inskr. ⁸/₁₀ 1836) o. Maria Charlotta Ulrika Lagerström; f. 1857 ²⁰/₁ i Ludgo; pvgd 1883; vice pastor i Västerhanninge. Död 1888 ¹⁵/₁₁, sörjrd av trolovad.
15. *Ernst Jonas Laurentius Hedlund*, inskr. ¹⁵/₉; son av rådm. o. fabrikören Johan H. (d. 1880) o. Sofie Albertina Liberg (d. 1899); f. 1856 ³/₈ i Eskilstuna lfs; anställd i bank, sedan hos L. L. Liberg i Stockholm. Bosatt i Tureberg sedan 1910.
Gift 1888 ²³/₉ m. *Alma Lovisa Wahlström* f. 1866 ⁶/₈, d. 1893 ²⁸/₈, dotter av handl. Per W. o. Sofia Söderholm.
16. *Lars Romell*, inskr. ¹⁵/₉; son av hemmansäg. P. A. Isaksson o. Stina Kajsa Larsdotter; f. 1854 ⁴/₁₂ i Kumla; mog.-ex. i Örebro; fil. kand. 1885; e. lärare i Stockholm; Regnellsk amanuens vid Riksmuseum 1915—1920; patentombud i Stockholm från 1890. Död 1927 ¹²/₇.

- Gift 1889 m. *Lovisa Maria Lorentina Stenqvist* f. 1859, fosterdotter av Mattias S. (dotter av bond. Per August P:son Were-lius o. h. h. Maria Magdalena). — Barn: *Lars-Gunnar Torgny* f. 1891, fil. dr, professor, Ithaca, N. Y., U. S. A.; *Olga Linnea Maria* f. 1892, lärarinna.
17. *Karl Gustaf Elis Nordberg*, inskr. ¹⁵/₉; son av apotek. Karl Fredrik N. o. Karolina Gustava Elisabet Lundin; f. 1858 ¹⁰/₁ i Trälleborg. Död 1887 ⁶/₈ i Strengnäs (lungsot). Sväger 74.
18. *Anders Gustaf Andersson*, inskr. ¹⁵/₉; fad. torpare; f. 1856 ²³/₅ i Länna; dim.-ex. 1879; e. lärare i Vänersborg vt 1880; teol. fil. ex. vt 1881; pr. teol. ex. 1882; pvgd och tjänstg. i Strengnäs stift; avsked 1892. Död.
19. *Erik Fridolf Almgren*, inskr. ¹⁸/₉; son av jägmästaren vid Björneborgs bruk Erik A. (f. 1828, d. 1906); f. 1858 i Varnum, Vrml.; elev vid skogsinstitutet? Amerika.
20. *Conrad Marianus Palm*, inskr. ¹⁸/₉; fad. skollärare; f. 1856 ²⁴/₁₁ i Malmköping; med. fil. ex. 1879; publicist; medarbetare i "Fyris", "Svenska Dagbladet", "Nya Dagl. Allehanda".
Gift 1903 m. *Ida Karolina Gunilla De Laval* f. 1868, dotter av sjökapt. Rudolf Claude D. — Barn: *Lydia Gunilla Marianne* f. 1904; *Rudolf Konrad Agaton* f. 1907.
21. *Otto Hjalmar Verner Fahlborg*, inskr. ¹⁹/₉; fad. domkyrkoklockare; f. 1855 ¹⁷/₈ i Strengnäs; landskanslist i Stockholms län 1886; kronolänsman i Sotholms norra distr. 1890. Död 1905 ⁵/₁₀.
Gift 1891 m. *Anna Dorotea Fernström* f. 1869 ²/₉, dotter av konduktör Rickard F. o. Amalia Maria Santesson. — Barn: *Atte Rickard Hjalmar* f. 1894; *Anna Greta Amalia* f. 1896; *Karin Märta Dorotea* f. 1897; *Elsa Ida Maria* f. 1901.
22. *Hjalmar Göthlin*, inskr. ¹⁹/₉; fad. klockare; f. 1856 ²³/₅ i Hidinge; pvgd. 1882; komminister i Torsåker 1886, i Knista 1891; kyrkoherde i Ytter-Selö 1906. Död 1930 ¹⁸/₂.
Gift 1895 ²⁶/₈ m. *Augusta Magnusson*, f. 1866 ¹⁰/₇, dotter av järnvägstjänsteman Nils Petter M. o. Anna Kristina Andersson. — Dotter: *Greta* f. 1896.
23. *Karl Hugo Andersson*, inskr. ¹⁹/₉; son av bruksäg. Lars A. o. Hedvig Amelie Holmberg; f. 1857 ⁷/₉ i Nora; fil. kand. 1880; fil. lic. 1889; lärverksadj. vid h. reallärov. på Norrmalm 1893. Död 1913 ²⁰/₂.
24. *Carl Anders Robert Lundberg*, inskr. ¹⁹/₉; son av snickaren Karl Gustaf L. o. Agnes Elisabet Svanberg; f. 1858 ²⁵/₁₁ i Örebro; med. kand. 1882; med. lic. 1886; underläkare vid Serafimerlas.

1886—1888; åtföljde kronprinsessan Viktoria vintern 1890—91 o. 1891—92; praktiserande läkare i Stockholm 1892.

Gift 1903 ²¹/₇ m. *Elin Elisabet Mannstaedt*, f. 1868 ³/₅, dotter av handl. i Falun Fredrik Lindholm o. Hilda Elisabet Lagervall. — Son: *Karl Åke Rolf* f. 1904, med. stud.

25. *Per Olof Lundblad*, inskr. ¹⁹/₉; son av konsistorienotarien Erik Gustaf L. (f. 1820 ¹⁸/₅, d. 1898 ⁵/₁₂, inskr. ¹⁹/₁₀ 1841) o. Kristina Margareta Schultzberg; f. 1857 ¹³/₄ i Strengnäs; hovr.-ex. 1882; v. häradsh. 1885; konsistorienotarie i Strengnäs 1891—1925. Bosatt i Strengnäs.

Gift 1888 ²⁰/₁₁ m. *Charlotta M. W. von Schultzenheim*, f. 1864 ¹/₇. — Barn: *Kurt Olof Verner* f. 1889; *Margit Charlotta* f. 1892; *Nils Gustaf* f. 1895, konsist.-amanuens i Karlstad, inskr. ¹⁷/₉ 17.

26. *Ernst August Lindblad*, inskr. ²⁸/₉; son av handl. i Askersund Oskar L. o. Jenny Hybinette; f. 1857 ²⁸/₈ i Askersund; arrend. Frankhyttan i Söderml. 1879—1889; äger Närlunda i Björnlunda sedan 1889; domänintendent sedan 1902; riksdagsman i 2:a km. 1897—1908, i 1:a km. 1909—1919. Bosatt i Gnesta.

Gift 1) 1885 ¹⁹/₅ m. *Anna Maria Östberg*, f. 1857 ²⁶/₆, d. 1919, dotter av häradsh. Gustaf Ö. o. Louise Grill; 2) m. *Helena Carlsson*. — Barn i 1:a g.: *Gustaf Oskar Emanuel* f. 1888, jägmästare; *Anna Elisabet* f. 1889, sjuksköterska; *Ida Margareta* f. 1893, inskr. ²⁶/₁ 1914, fil. kand., gift med löjtnant E. O. A. Norman; *Rut Sigrid* f. 1898.

27. *Victor August Eugène Åkegren*, inskr. ²⁸/₉; fad. bruksägare; f. 1855 ²²/₃ i Hjulsjö, Västml.; studerade bryggeri i München; bryggare i Hjulsjö. Död 1915 ¹⁴/₄ i Hjulsjöby.

28. *Karl Isak Anders Johan Bergström*, inskr. ³/₁₀; son av landshöv. i Örebro Per Axel B. o. Anna Emilia Matilda Siöcrona; f. 1858 ⁵/₅ i Kristianstad; jur. kand. 1885; v. häradsh. 1886; häradsh. i Västml. västra domsaga 1895; landshövding i Norrbotten 1900, i Örebro 1911. Avsked 1925. Bosatt i Stockholm. Hedersledamot ⁸/₅ 1912.

Gift 1901 ²⁰/₆ m. *Fanny Helena Malmqvist* f. 1864 ¹⁷/₅, dotter av handl. Karl M. o. Amalia Schultz.

29. *Andreas Balthazar Grill*, inskr. ²³/₁₁; son av bruksägaren Anders Gustaf G. o. Charlotta Elisabet Karolina Didron; f. 1857 ³/₁₀ vid Mariedam i Lerbäck; lämnade Uppsala 1878; anställd i en firma i Cette, Frankrike, sedan hos Nordenfelt i London; direktör för Ahréns mek. verkstad; bor i Djursholm.

Gift 1891 ²⁸/₂ m. *Violet Perren Maycock* fr. England, f. 1868

¹⁴/₇. — Barn: *Dagmar Violet* f. 1892, gymnastikdirektör (Wien); *Torsten Fredrik Vilhelm* f. 1894, löjtnant i Livreg:tets hus. reserv, Djursholm; *Jane Ingrid Charlotta* f. 1900, gift m. köpmannen Hans Georg Sievert, Stockholm; *Estrid Gertrud* f. 1902; *Gunhild Anna Johanna* f. 1905.

Vårterminen 1877.

30. *Per Johan August Sundholm*, inskr. ²⁶/₁; son av handl. i Tors-
hälla Per Teodor S. i hans 1:a g.; f. 1856 ¹⁴/₇ i Tors-
hälla; for till Amerika 1882; v. konsul i Denver, Colorado. Död 1906 ⁵/₆.
31. *Bengt Fredrik Asker*, inskr. ¹⁰/₂; son av kyrkoh. i Glanshammar
Lars Fredrik A. (f. 1809 ²⁷/₁₂, d. i dec. 1879, inskr. ⁷/₁₀ 1829)
o. Anna Lovisa Morenius; f. 1857 ²³/₁₀ i Knista; prel. ex. 1878;
hovr.-ex. i Lund ht 1884; innehade tillsammans med hovr.-not.
Anders Gustaf Hallgren "Allmänna affärsbyrå" i Stockholm.
Död 1907 ⁸/₃. Ogift.
32. *Thure Börje Norling*, inskr. ²⁸/₅; son av godsägaren på Mälby
i Frustuna Thure Carl N.; f. 1859 ²⁰/₃ i Frustuna; avbröt studier-
na på grund av ögonsjukdom; reste 1879 till Tyskland; innehade
en tid "Malmö nya mejeri". Död 1894 ¹⁸/₁₁. (Broder till 1.)
33. *Carl Öhman*, inskr. ²⁶/₆; son av byggmästaren Anders Ö. o. Anna
Maja Lundmark; f. 1858 ²⁶/₅ i Lagmansered (V. Tunhem, Älvsb.
län); pvgd 1883; komminister i Floda 1885, i Jakob, Stockholm
1898; kyrkoherde i Johannes 1908.

Gift 1) 1886 ⁵/₈ m. *Hulda Charlotta Kristina Uddenberg*, f.
1858 ²⁸/₁, d. 1889 ⁹/₉, dotter av folkskollär. Gustaf Emanuel U.
o. Anna Charlotta Ohlson; 2) 1894 ²⁹/₁₂ m. *David Margareta*
Sylvan, f. 1866 ³⁰/₁₂, dotter av ryttm. Charles Robert S. o. Britte
Louise Bräkenhielm. — Son i 1:a g.: *Karl Martin* f. 1887, opera-
sångare. — Barn i 2:a g.: *Karl Samuel* f. 1895; *Karl David*
f. 1897, kmstr i Lindsberg; *Karl Johan Robert* f. 1898; *Birgitta*
Johanna f. 1901; *Hulda Ingegerd* f. 1905; *Sigurd Anders Emanuel*
f. 1908.

Höstterminen 1877.

34. *Otto Vilhelm Bodström*, inskr. ²³/₈; fad. skollärare o. organist;
f. 1856 ¹/₄ i Råby; pvgd 1881; komminister i Ekeby 1887, i V.
Vingåker 1896, i Nyköpings ö. 1900; kyrkoherde i Turinge 1907.
- Gift 1887 ³/₈ m. *Helfrid Maria Lovisa Castelli* f. 1859 ⁶/₇,
dotter av godsäg. Frans Ulrik C. o. Sofia Katarina Lindström.
— Barn: *Bertel Vilhelm* f. 1891, inskr. ²⁰/₉ 09, läroverksadj.;
Alfhild Helfrid Katarina f. 1892.

35. *Oskar Elias Kjersén*, inskr. $23/4$; son av komministern i Ripsa Karl Elis K. (f. 1808 $19/12$, d. 1887 $10/12$, inskr. $18/10$ 1831) o. Emma Augusta Oskara Sasse; f. 1858 $9/3$ i Lid; pvgd 1883; komminister i Säter 1893, i Köping 1902; kyrkoherde i Kumla, Västml. 1910. Död 1922.
Gift 1888 $7/8$ m. *Charlotta Vilhelmina Friberger* f. 1863 $5/12$, dotter av kapten Karl Henrik F. o. Maria Karolina Westlinger. — Barn: *Karl Elis* f. 1889, kapten; *Sven Elis* f. 1892, rektor f. Viks folkhögskola; *Marit Augusta* f. 1894; *Rut Maria* f. 1896.
36. *Henrik Leonard Victorin*, inskr. $31/8$; son av bruksägaren o. bankdir. Nils Vilhelm V. o. Emilia Matilda Sundell; f. 1858 $2/11$ i Nora bergsf.; publicist: "Dalaposten", "Dalarne", sedan i Örebro o. Södertälje; redaktionssekr. i "Nya Dagl. Allehanda". Död 1902 $20/9$. Ogift.
37. *Lars Johan Landin*, inskr. $4/9$; fad. lantbr.; f. 1857 $18/2$ i Leksberg, Skarab. l.; fil. kand. vt 1882; e. lärare i Skara 1883. Död 1884 $19/4$ på akademiska sjukhuset i Uppsala och vilar i nationsgraven.
38. *Nils Erik Pettersson*, inskr. $11/9$; son av hemmansäg. Petter Nilsson o. Kristina Eriksson; f. 1856 $23/11$ i Södra Folkavi i Kräcklinge; med. kand. 1885, med. lic. 1892; underläkare vid Örebro lasarett; praktiserande läkare i Örebro 1893. Sinnessjuk i januari 1895. Död på Uppsala hospital 1895 $7/2$; vilar i nationsgraven.
39. *Carl Vilhelm Nils Abrahamsén*; inskr. $12/9$; fad. lantbr.; f. 1858 $9/3$ i Botkyrka; amanuens i poststyrelsen. Död 1897 i difteri.
40. *Victor Emanuel Klingberg*, inskr. $15/9$; son av bruksförv. Erland Teodor K. o. Sofie Baalack; f. 1856 $14/9$ i Agnetorp, Skarab. l.; med. kand. 1885; med. lic. i Lund 1890; läkare i Älvdalen, Dalarne, 1892; avreste våren 1894 till Sydafrika och blev praktiserande läkare i Johannesburg i Transvaal.
Gift 1912 $25/12$ m. *Marthie de Klerck* f. 1883 i april.
41. *Karl Abraham Malte Hamnström*, inskr. $18/9$; son av kyrkoh. i Torsåker Johan Abraham Knut H., f. $19/6$ 1813, d. $9/10$ 1886, inskr. $1/5$ 1835 o. Augusta Roos; f. 1857 $30/8$ i Torsåker; fil. kand. 1881; fil. lic. 1886; fil. dr 1896; adj. vid folkskoll.-sem. i Härnösand 1898; lektor där. Död 1929 $13/9$ i Härnösand.
Gift 1887 $28/4$ m. *Anna Katarina Elisabeth Widén* f. 1862 $8/6$. — Barn: *Anna Augusta Sofia* f. 1888, assistent vid Sthlms Stadsbibl.; *Carl Abraham Jonas* f. 1891, kapten vid generalstabens Boden; *Seth Malte Fredrik* f. 1897, löjtnant vid Västernorr. reg.
42. *Karl Teodor Stenström*, inskr. $18/9$; son av hemmansäg. Erik S.

- o. Anna Sofia Persdotter; f. 1856 $18/4$ i Edsberg; pvgd 1882; kyrkoherde i Kräcklinge 1887. Död 1909 $28/11$.
Gift 1888 $17/10$ m. *Hilma Alvida Andersson* f. 1860 $28/10$, dotter av sjökapt. Lutherus Schriver A. o. Johanna Kristina Jonsson. Inga barn.
43. *Bror Josef Didrik Tillman*, inskr. $25/9$; son av kyrkoh. i Sköllersta Karl Gustaf T. (f. 1810 $19/1$, d. 1889 $22/1$, inskr. $8/10$ 1830) o. Karolina Lovisa Lindqvist; f. 1855 $10/4$ på Mörkö; med. kand. 1885; med. lic. 1894; praktiserande läkare i Eskilstuna 1897, sedan i Stockholm. Bosatt i Råsunda.
Gift 1897 $25/12$ m. *Edla Maria Kristina Larsson* f. 1863 $13/4$, dotter av vaktm. Laurentius L. o. Matilda Karolina Kristina Fiebelkorn.
44. *Olof Axel Carlberg*, inskr. $26/9$; son av bruksäg. Per August C. o. Ulrika Dahlström; f. 1860 $5/6$ i Ljusnarsberg; med. fil. kand. 1880; med. kand. 1890; med. lic. 1899; bitr. läkare vid fattigvårdsinr. Gibraltar i Göteborg. Död 1906 $1/5$ i Göteborg.
45. *Olof Olsson Åkerrén*, inskr. $26/9$; son av nämndemannen Olof Persson o. Britta Larsdotter; f. 1856 $24/7$ i Vingåker; hovr.-ex. 1883; e. o. landskanslist i Stockholm 1885; landskanslist i Västerb. 1893; landskamrerare i Västml. län 1903—1924. Bosatt i Västerås.
Gift 1892 $14/2$ m. *Gerda Magdalena Ahlander* f. 1871 $15/4$, dotter av kyrkoh. i Västerhanninge Carl Gustaf A. o. Klara Magdalena Pettersson. — Son: *Olof Yngve Karl*, f. 1895, läkare, inskr. $4/9$ 1913.
46. *Hugo Gustaf Oskar Kruuse*, inskr. $26/9$; son av ingenjören vid lantmät.-kont. Per Oskar K. o. Julia Augusta Amalia Frodin; f. 1856 $16/9$ i Stockholm; med. kand. 1886; med. lic. 1891; extra prov.-läkare i Julita 1897. Död 1917 $9/1$.
Gift 1892 $16/6$ m. *Elina Sofia Frostensson*, f. 1861 $1/5$, dotter av lantbr. Frosten Germundsson o. Anna Gustafsson. — Fosterdotter: *Hilda Elisabet* f. 1890.
47. *Karl Adolf Flodman*, inskr. $28/9$; son av lantbr. Gustaf F. o. Edla Maria Jonsson; f. 1853 $4/12$ i Östra Ny, Östergötl.; postexpeditör i Stockholm 1897, medarbetare i "Svenskt boklexikon"; avsked 1921. Bosatt i Södertälje.
Gift 1912 $14/2$ m. *Lydia Kristina Virén* f. 1886 $2/1$.
48. *Carl Valdemar Berggren*, inskr. $28/9$; son av kyrkoh. i Helgesta Erik Abraham B. (f. 1806 $25/8$, d. 1879, inskr. $20/10$ 1826) o. Johanna Gustafva Gjørke; f. 1858 $20/10$ i Helgesta; prl. ex. 1878;

hovr.-ex. 1882; v. hdsh. 1884; civilnotarie i Gävle 1885; rådman, borgmästare i Gävle 1889. *avsked.*

Gift 1891 $21/2$ m. *Anna Henrietta Björkman* f. 1869 $15/8$, dotter av landshöv. Adolf Teodor B. o. Julie Birgitta Fredrika Sandströmer. — Söner: *Carl Bengt* f. 1895, jur. kand., advokat; *Carl Erik* f. 1893, löjtnant v. Hälsinge reg.; *Carl Hans* f. 1895, löjtnant v. Hälsinge reg.; *Carl Ivar* f. 1897, jur. kand., reservlöjtnant; *Carl Einar* f. 1903, löjtnant v. Hälsinge reg.

49. *Erik Florentin Hellberg*, inskr. $28/6$; son av smeden Per Eskil H. o. Kristina Vilhelmina Möller; f. 1856 $2/1$ i Eskilstuna; med. kand. 1885; med. lic. 1890; bitr. prov.-läkare i Jönköping 1891; prov.-läkare i Lycksele 1904; riksdagsman. Död 1924.

Gift 1) 1892 $18/5$ i Jönköping m. *Helena Maria Henrietta Krouthén* f. 1865 $9/6$, dotter av sjökapt. Axel Rickard K. o. Charlotta Helin. — Dotter: *Stina Eriksdotter*, f. 1893, d. 1896; 2) 1905 m. *Anna Franziska Amalia Reissmüller* f. 1872, d. 1911. — Dotter: *Anna Elisabeth Reissmüller* f. 1910; 3) 1916 $20/1$ m. *Justine Laurentine de Reys* från Antwerpen f. 1894 $1/5$. — Söner: *Per Erik (Pierre)* f. 1916 $2/11$; *Jan Erik* f. 1920 $12/1$.

50. *Henrik Samuel Sederholm*, inskr. $28/9$; son av godsägaren Edvard Magnus S. o. Henriette U. C. Klingenstierna; f. 1859 $19/7$ på Ålberga i Kila; jur. kand. 1889; v. hdsh. 1892; sekr. o. ombudsman i riksgäldskont. 1901; verkst. direktör i Nobelstift. 1913.

51. *Arvid Otto Borg*, inskr. $28/9$; son av apot. Anders B. o. Hilma Carolina Palmira Palm; f. 1855 $9/1$ i Ystad; fil. kand. 1887; rektor i Filipstad 1893; lärov.-adj. i Karlstad 1905—1921. Bosatt i Gränna.

Gift 1891 $10/6$ m. *Beda Olivia Carlén* f. 1864 $12/4$, dotter av musiksergeant P. C. — Son: *Folke Arvidsson* f. 1892, lektor i Uppsala.

52. *Johan Frithiof Hellberg*, inskr. $28/9$; son av folkskollär. i L. Mällösa Johan H. o. Augusta Katarina Björkegren; f. 1855 $5/8$ i Danmarks s:n, Uppl.; bokhandl. i Nyköping 1881—1883; uppsatte tidningen "Idun" 1887; redaktör för denna till sin död 1906 $3/12$ i Stockholm. Hedersledamot $28/9$ 1905.

Gift 1887 m. *Hulda Maria Andrea Björkegren* f. 1858, dotter av fanjunk. vid Uppl. reg. Petrus B. o. Maria Sofia Wall. — Barn: *Annie* f. 1888; *Olle* f. 1889; *Rut* f. 1891; *Nils* f. 1892.

53. *Carl Fredrik Lundbergh*, inskr. $6/10$; son av reg.-läkaren Carl Israel Teodor L. o. Augusta Lovisa Dorotea Mossberg; f. 1858 $22/5$ i Karlskrona; med. kand. 1884; med. lic. 1890; stipendiat i

flottan; uppbördsläkare på flere längre sjöexpeditioner; distriktsläkare i Stockholm. Död 1905 $5/3$.

54. *Seth August Ninian Wærner*, inskr. $19/10$; fad. klädesfabrikör; f. 1856 $12/12$ i Norrköping; lämnade Uppsala 1883 och for till Berlin för konst- o. musikstudier (violoncell); 1884 till Chicago, tidningsman där: "Kurre", "Svenska Kuriren", "Humoristen", "Friskyttan"; återvände till Sverige 1895; publicist: "Motalaposten", "Stockholmstidningen". Död 1905 $10/10$ (efter operation på Sabbatsbergs sjukh.).

Vårterminen 1878.

55. *Carl Anton Georg Ossbahr*, inskr. $9/2$; son av bat.-läkaren Georg Erhard O. (f. 1819 $6/11$, d. 1859, inskr. $4/10$ 1843) o. Catarina Charlotta Cederström; f. 1859 $5/3$ vid Sjökvärn i Algutsboda, Smål.; skola i Växjö, Jönköping o. privat; e. o. amanuens vid Nationalmuseum 1883; sekr. där 1886—1896; intendent vid livrustkammaren 1896; kammarherre hos kronprinsessan Viktoria 1905. Död 1925 $8/12$.

56. *Einar Filip Ljungströmer*, inskr. $11/2$; fad. handl.; f. 1858 $25/9$ i Nyköping; jur. fil. ex. 1879; jur. kand. 1886. Död 1889.

57. *Karl Johan Malmrot*, inskr. $12/2$; son av muraren K. J. Pettersson; f. 1859 $9/4$ i Bjurkärn; medarb. i "Nerikes Allehanda" 1878—1904; därefter tidningens redaktör, kommunalman, landstingsman. Död 1918 $24/7$.

Gift 1897 m. *Maria Ernestine Lundmark* f. 1867, dotter av faktor E. L. L. o. Sofia Björk. — Barn: *Signe* f. 1898; *Elsa* f. 1899; *Håkan* f. 1900.

58. *Gustaf Erik Teodor Carlsson*, inskr. $4/6$; son av professorn o. statsrådet Fredrik Ferdinand C. (f. 1811 $13/6$, d. 1887 $18/3$, inskr. 1825 $12/6$) o. Ulrika Kristina Warolin; f. 1861 $10/5$ i Uppsala; fil. kand. 1881; hovr.-ex. 1883; v. hdsh. 1888; assessor i Svea hovrätt 1895; hovrättsråd 1903; juris hedersdoktor 1907; justitieråd 1909.

Höstterminen 1878.

59. *Uno Robert Dunér*, inskr. $4/9$; fad. snickare; f. 1856 $31/10$ i Örebro; mogenh.-ex. i Örebro; fil. kand. 1880; nationens bibliotekarie 1881—1883; fil. lic. Sinnessjuk; har vårdats på Uppsala hospital. Död.

60. *Carl Wilhelm Stjernberg*, inskr. $10/9$; fosterson till f. d. kapten

Johan Gustaf Leijonflycht; f. 1859 $6/4$ i Gamla Uppsala; fil. kand. 1889; e. o. biblioteksamanuens i Uppsala 1896; 2:e bibliotekarie 1910. Död 1923 $12/11$.

61. *Josef Eriksson Waldenborg*, inskr. $10/9$; son av hemmansäg. o. skomak. Erik Eriksson o. Klara Lovisa Persdotter; f. 1860 $16/8$ i Knista; fil. kand. 1881; adjunkt vid Göteborgs västra realskola 1902. Död 1914 $27/4$.
62. *Carl Wilhelm Carlsson Borgstrand*, inskr. $10/9$; son av arbetaren Karl Karlsson, d. 1895 o. Johanna Larsson, d. 1870; f. 1857 $29/5$ i Fäged, Skarab. län; mog.-ex. i Örebro 1878; på handelskontor i Stockholm 1880; bruksbokh. vid Bruzaholm, Småland, 1897—1904; sedan hos Karl A. Holm i Stockholm.
63. *Hugo Edvard Tigerschiöld*, inskr. $10/9$; son av lantbr. Edvard Ludvig T. o. Maria Gustafsson; f. 1860 $25/2$ på Fastmyra i Gryt; fil. kand. 1881; hovr.-ex. 1883; kansliex. 1884; v. hhövd. 1886; kanslisekr. i eckl.-dep. 1887; kansliråd 1909.
Fick 1886 sv. akademiens stora pris för "Dikter från skog och sjö"; utg. "Dikter", "Nya dikter". — Gift 1890 $16/12$ m. *Ester Matilda Augusta Neijber* f. 1871 $11/11$. — Barn: *Allan Magnus Hugo* f. 1891, jur. kand.; *Kjell Magnus* f. 1893, bergsing.; *Bo Magnus* f. 1907; *Britta Maria Augusta* f. 1901, g. m. assessor Sven Arvid Afzelius.
64. *Oskar Fredrik Hadders*, inskr. $11/9$; son av förvalt. Axel Hugo H.; f. 1858 $23/3$ på Näs i Bärbo; nationens teater- o. gard.-förv.; lantmät.-ex. 1886; v. lantm. 1896; komm. lantmät. i Jämtland 1900; 1:e lantmätare i Ög. l. 1912; överlantmätare därstädes 1921; avsked 1925. Bor i Linköping.
Gift 1897 m. *Ingrid Erika Emerentia Hann* f. 1874, dotter av lantbruk. Jonas H. o. Ingrid Eliasson.
65. *Lars Ivar Andersson*, inskr. $12/9$; son av bruksäg. Lars A. o. Hedvig Amelie Holmberg; f. 1860 $26/2$ i Nora; med. kand. 1884; med. lic. 1888; förste stadsläkare i Stockholm 1899.
Vidsträckta utländska resor för studier av hygien etc. — Gift 1899 $15/2$ m. *Agnes Gertrud von Hedenberg* f. 1873 $9/2$. — Barn med tillnamnet *Ivers*: *Ivar Werner* f. 1899, jägmästare; *Märta Augusta* f. 1901; *Agnes Gertrud* f. 1908.
66. *Carl Henrik Ramsay*, inskr. $12/9$; son av löjtn. Carl Peter Wilhelm R. o. Emma Charlotta Leijonhufvud; f. 1859 $29/8$ på Säckestad i Trästena, Vstgl.; hovr.-ex. 1885; v. hhövd. 1889; fiskal i Göta hovr. 1893; assessor 1897; hovr.-råd 1903; borgmästare i Linköping 1906.

Gift 1895 $12/11$ m. *Signe Fatima Gunilla Richter* f. 1870 $24/1$. — Barn: *Carl Henrik Wilhelm* f. 1896, civiling.; *Henrik Gustaf Allan* f. 1898, ingenjör; *Signe Wilhelmina Jaquette* f. 1899, g. m. direktör Magnus Fredrik Béen, f. 1875; *Carl Gustaf Henrik* f. 1900, ingenjör.

67. *Knut Oskar Fredrik Egerström*, inskr. $12/9$; son av fältläkaren Oskar Wilhelm Iwan E. o. Fredrika Laurentia Lindgren; f. 1859 $31/5$ i Nyköping; nationens teater- o. gard.-förv. 1879; notarie i brandförsäkringsverket. Död 1929 $12/10$ i Stockholm.
68. *Otto August Bergstedt*, inskr. $12/9$; son av kyrkoh. i Ludgo Erik Alexander August B. (f. $12/6$ 1817, d. $1/8$ 1905, inskr. $8/10$ 1836) o. Maria Charlotta Ulrika Lagerström; f. 1858 $11/9$ i Ludgo; pvgd 1887; komminister i Sköllersta 1894; kyrkoherde i Hardemo 1910. Död 1912 $8/7$.
69. *Viktor Hjalmar Wetterberg*, inskr. $13/9$; son av källarmäst. Per Bror Adolf W. o. Sofia Elisabet Atterling; f. 1860 $3/4$ i Örebro; klubbmästare; prl.-ex. 1881; stud. i Lund 1884 (östg.); kansliex. i Lund 1887; landskontorist i Örebro 1891; häradsskr. i Finspånga l. 1900. Död 1904 $1/4$ i Julita komministergård.
70. *Seth Ulrik Widegren*, inskr. $13/9$; son av stationsinsp. i Tibro Seth Josef W. (f. 1828); f. 1859 $26/8$ i Härnösand; skola i Arboga o. Örebro; med. fil. 1879; amanuens i anatomi 1881—1882; e. o. amanuens i patologi 1884. Död 1884 $22/12$ på akadem. sjukhuset i Uppsala efter blodförgiftning ådragen vid en obduktion. Djupt sörjd av lärare och kamrater. Vilar i nationsgraven.
71. *Johan Konrad Lagergren*, inskr. $13/9$; fad. stadsvaktmäst. o. skraddare; f. 1858 $12/11$ i Strengnäs; pvgd 1882; komminister i Östhammar 1886; kyrkoherde i Ramsjö, Hälsingl. 1899. Död 1927 $28/5$.
Gift 1888 $8/6$ m. *Elin Andrea Matilda Ahlander* f. 1867 $17/11$, dotter av prosten i Husby-Sjutolft Andreas A. o. Agnes Matilda Utterström. — Barn: *Agnes Ulrika* f. 1890; *Ivar Atrik* f. 1892; *Sten Konrad* f. 1901; *Margit Linnea* f. 1905.
72. *Gustaf Otto Johan Pontén*, inskr. $13/9$; son av lektorn o. stadsläkaren i Strengnäs Jonas Otto Pontén o. Eva D. C. Silfversparre; f. 1859 $6/6$ i Strengnäs; genomgick gymnastiska centralinst.; gymnastikdirektör; sjukgymnast i Baden-Baden 1884, i Paris 1885, i Lyon i 30 år fr. 1886; hemkom och bodde på Lidingö. Död 1929 $27/3$ på Lövenströmska lasarettet vid Väsby.
Gift 1922 m. *Blenda Sofia Åberg* f. 1897 $14/6$. — Barn: *Eva Linnea Vilhelmina* f. 1924 $10/1$; *John-Otto Gustaf* f. 1927 $1/2$.

73. *Anselm Fredrik Wilhelm Lindvall*, inskr. $16/9$; son av skräddarmäst. Fredrik L. o. Maria Stille; f. 1859 $13/12$ i Eskilstuna; nationens bibliotekarie 1885—1887; uppgjorde register till nationens äldre matriklar; fil. kand. 1890; adj. vid Norra Latinlärov. i Stockholm 1899—1925.
Gift 1893 $21/12$ m. *Katarina Kristina Andersson* f. 1863 $8/7$. — Barn: *Anna Vilhelmina Cecilia* f. 1894; *Erik Vilhelm Gunnar* f. 1896, artist; *Emma Maria Vilhelmina* f. 1898.
74. *Karl Leonard Olsson*, inskr. $16/9$; son av lantbr. Per Olsson o. Maria Elisabet Jacobsson; f. 1858 $12/1$ i Stenkivsta; fil. kand. 1884; adj. vid Södermalms högre allm. lärov. 1894. Död 1905 $27/2$.
Gift 1892 m. *Ida Nordberg* f. 1865 $13/2$, dotter av apotek. Carl Fredrik N. o. Karolina Gustava Elisabet Lundin. — Söner: *Stig Karl Olof* f. 1893; *Tord Karl Gustaf* f. 1898.
Svåger 17.
75. *Gustaf Adolf Alund*, inskr. $19/9$; son av kvarnäg. Gustaf Å. o. Maria Matilda Sundqvist; f. 1858 $6/11$ i Taxinge; med. kand. 1885; med. lic. 1892; läkare vid Skebo bruk 1892—1894; praktiserande läkare i Linköping sedan 1895.
76. *Claes Ossian Emthén*, inskr. $19/9$; son av lantbr. Carl E. o. Anna Matilda Lindberg; f. 1856 $7/7$ i Ytter-Enhörna; mog.-ex. i Strengnäs; hovr.-ex. 1883; e. o. länsnotarie i Västernorr. län 1887; rådmän i Härnösand 1888; borgmästare 1908.
Gift 1888 $4/11$ m. *Hilma Vilhelmina Chartier* f. 1864 $21/10$, d. 1920 $19/6$, dotter av prov.-läk. Axel Vilhelm C. o. Hilma Hultbom. — Söner: *Arne Carl Ossian* f. 1889, jur. kand., advokat; *Vilhelm Ossian* f. 1891, bankkamrer.
77. *Carl Otto Lundgren*, inskr. $19/9$; fad. rättare; f. 1858 $15/10$ i Ludgo; fil. kand. 1883; nationens bibliotek. 1884—1885; utgav katalog över biblioteket 1885; 1:e kurator 1886—1889; fil. lic. 1892; fil. dr 1898; lektor i Nyköping 1901. Död 1903 $26/11$.
Gift 1900 m. *Märta Karolina Norberg* f. 1871, dotter av justitierådet Alfred August N. o. Augusta Maria Pihlgren.
78. *Per Axel Victor Schotte*, inskr. $20/9$; son av rektorn i Nyköping Gustaf Viktor S. (f. 1823 $26/3$, d. 1888 $15/4$, inskr. $10/10$ 1840) o. Maria Vilhelmina Hollgren; f. 1860 $13/9$ i Nyköping; jur. kand. 1886; v. hhövd. 1889; länsnotarie i Gävleb. län 1889; landssekr. i Vrml. län 1902; civilminister i Staaffs ministärer 1905—1906 o. 1911—1914; landshövding i Västerbottens län 1916. Hedersledamot $9/2$ 1907. Död 1923 $13/7$.
Gift 1890 $4/5$ m. *Maria Sofia Bergman* f. 1859 $23/8$. — Döttrar:

- Rut Maria Elisabet* f. 1891; *Elsa Maria Margareta* f. 1896, lärarinna, inskr. $14/9$ 1916; *Alice Sofia Viktoria* f. 1898.
79. *Gustaf Fredrik Haglund*, inskr. $20/9$; son av lantbr. i Linderum Gustaf H. o. Vilhelmina Engström; f. 1853 $18/7$ i Mönsterås; mog.-ex. i Strengnäs; pvgd 1886; komminister i Älvdalen, Dalarna, 1894; kyrkoherde i Älvdalen 1913.
Gift 1893 $28/11$ m. *Hilda Ekeröth* f. 1861 $29/4$ i Gagnef, dotter av länsman Samuel Johan E. o. Karolina Persson. — Barn: *Gustaf Bertil* f. 1894; *Erik Samuel* f. 1896; *Anna Elisabet* f. 1897.
80. *Anders Edvard Attoff*, inskr. $24/9$; fad. mjölnare; f. 1858 $12/12$ i Långbro; fil. kand. 1889; privatlärare i Grythytted; hade samskola i Tranås, sedan i Nybro; privatlärare i Örebro. Död 1913 $13/2$.
81. *Carl Johan Fredrik Ekström*, inskr. $24/9$; fad. handlande; f. 1859 $15/11$ i Eskilstuna; e. o. i riksbanken; revisor och bokhållare vid huvudkontoret i Stockholm 1899. Bosatt i Djursholms Danderyd.
82. *Erik Teodor Marks von Württemberg*, friherre, inskr. $27/9$; son av underlöjtn. Teodor M. v. W.; f. 1861 $11/5$ i Björnlunda; fil. kand. 1880; jur. kand. 1885; v. hdsh. 1887; assessor i Svea hovr. 1894; häradshövd. i S:a Asbo 1900; justitieråd 1903; konsult. statsråd 1905—1906; utrikesminister 1923—24; president i Svea hovrätt 1925. Hedersledamot $9/2$ 1907.
Gift 1895 $1/8$ m. *Olga Carolina Clotilde Kotzian* f. 1865 $17/2$ i Italien, dotter av köpm. Giacomo K. o. Clotilde Orsini. — Inga barn.
83. *Ernst Manfred Eugène Rydberg*, inskr. $27/9$; son av prov.-läkaren i Karlskrona Johan Gustaf R. o. Hilda Brigitta Antoinette Carlander; f. 1857 $12/11$ i Ronneby; med. kand. 1887; med. lic. i Lund 1892; prakt. läkare vid Ed, Dalsland. Död 1893 $9/6$ i Ed.
Gift 1889 $20/12$ m. *Ida Gunilla Örtenblad* f. 1864 $2/11$ i Ör, + $29/12$, 28 Dalsland, dotter av godsäg. Otto Gustaf Ö. o. Ida Ulrika Fryxell. — Dotter: *Aina Ida Gunilla*, f. 1891.
84. *Axel Leonard Hagström*, inskr. $10/10$; son av hemmansäg. Per August H. o. Johanna Sofia Jansson; f. 1856 $23/4$ i Nora bergsf.; pvgd 1882; kyrkoherde i Vallby 1889; kyrkoherde i Sköllersta 1908. Död 1926 $15/9$.
Gift 1889 $21/8$ m. *Enilia Amalia Maria Gillberg* f. 1866 $2/1$, dotter av länsman Erik Adolf G. o. Octavia Zetterlund.
85. *Johan Gustaf Lagerbjelke*, greve, inskr. $11/10$; son av landshövdingen greve Gustaf L. o. Ebba Augusta Henrietta Ribbing; f. 1860 $3/6$ i Stockholm; jur. fil. 1879; jur. kand. 1882;

v. hdsh. 1886; byråchef i Pat. o. reg.-verket; riksdagsman; innehar Älvsjö fideik.

- Gift 1894 $\frac{9}{5}$ m. *Edith Wilhelmina Edelstam* f. 1872 $\frac{30}{6}$, dotter av häradsh. Ernst E. o. Axelina Odelberg. — Barn: *Ernst Gustaf (Gösta)* f. 1897, jur. kand.; *Erik Wilhelm* f. 1899; *Ernst Magnus* f. 1907; *Ebba Axeline* f. 1895, g. 1920 m. löjt. Karl Erik Sjöberg.
86. *Johan Wirén*, inskr. $\frac{17}{10}$; fad. lantbr.; f. 1858 $\frac{9}{4}$ i Kumla; nationens bibliotekarie 1882; 1:e kursor 1884; tidningsman; redaktionssekr. i Stockholms Dagblad. Död 1912 $\frac{2}{4}$ i Norrtälje.

Vårterminen 1879.

87. *Johan Emil Rydberg*, inskr. $\frac{23}{1}$; fad. handlande; f. 1858 $\frac{15}{4}$ i Nyköping; publicist; referent i Svenska Telegrambyrån. Död 1900 $\frac{30}{7}$.
- Gift m. *Anna Elida Jansson* f. 1874 $\frac{11}{10}$. — Son: *Karl-Peter Emil* f. 1896 $\frac{31}{10}$.
88. *Gustaf Elis Ulrik Alexander Bergström*, inskr. $\frac{28}{1}$; son av landshövd. Per Axel B. o. Anna E. M. Sjöcrona; f. 1860 $\frac{9}{4}$ i Kristianstad; prl.-ex. 1879; hovr.-ex. 1883; v. hdsh 1885; länsnotarie i Örebro 1901. Död 1910 $\frac{23}{2}$.
- Gift 1893 $\frac{2}{10}$ m. *Anne Jane Grace Hollingworth* f. 1864 $\frac{20}{6}$, dotter av ing. Andrew H. o. Hulda F. W. Danckwardt-Lillieström. — Barn: *Carl Axel Andrew* f. 1894; *Per Gustaf Torsten* f. 1896; *Bror Gunnar Folke* f. 1898; *Anna Hulda Kristina* f. 1899.
89. *Erik Cornelius Berglund*, inskr. $\frac{6}{2}$; ; son av kronolänsman Carl B. o. Selma Åkerstein; f. 1859 $\frac{4}{10}$ i Kjula; jur. kand. 1885; v. hdsh 1887; innehavare av "Svenska Köpmansbyrån" i Stockholm sedan 1890; ledam. av Sveriges advokatsamfund.
- Gift 1891 m. *Anna Sundelius* f. 1863 $\frac{23}{10}$, dotter av bankdir. M. L. S. o. Emma Arnell. — Barn: *Nils Erik* f. 1894 $\frac{10}{10}$, jur. kand., advokat; *Åke Erik* f. 1898 $\frac{3}{2}$, läkare; *Selma* f. 1899 $\frac{19}{5}$; *Sten Erik Cornelius* f. 1901 $\frac{15}{8}$.
90. *Johan Ferdinand Lybäck*, inskr. $\frac{10}{2}$; son av bruksäg. Axel Andersson o. Maria Ulrika Lybäck; f. 1859 $\frac{10}{11}$ i Nora; publicist; medarb. i Östergötl. Dgbl., Sthlms Dgbl., hos sin vän Johan Wirén, Post- o. Inr. Tidn. Död 1912 $\frac{9}{8}$ på Sabbatsbergs sjukhus.
91. *Carl Isak Gustafsson*, inskr. $\frac{13}{6}$; son av bruksarb. Gustaf Eriksson o. Eva Charlotta Andersson; f. 1856 $\frac{13}{3}$ i Sorunda; pvgd 1883; komminister i St. Malm 1890; kyrkoherde i Julita 1897.
- Gift 1886 $\frac{25}{6}$ m. *Laura Fredrika Ahlander* f. 1862 $\frac{11}{12}$, dotter av khden i Västerhanninge Carl Gustaf A. o. Clara Magdalena

Pettersson. — Barn: *Helge Karl Gustaf Ahlander* f. 1888, inskr. $\frac{7}{9}$ 1910; *Valborg Klara Fredrika* f. 1890; *Lennart Karl Isak* f. 1894, d. 1898.

92. *Carl Gustaf August Strandberg*, inskr. $\frac{13}{6}$; son av justitierådet Carl Gustaf S. (f. 1825 $\frac{6}{5}$, d. 1874, inskr. $\frac{1}{10}$ 1841) o. Eva Fredrika Constance Helleday; f. 1859 $\frac{21}{4}$ i Stockholm; pvgd 1885; reg.-pastor vid livreg. hus. 1889; kyrkoherde i Askersunds lfs 1898; kyrkherde i Arboga 1903; kontraktsprost 1908.
- Skald, utgivit: "Dikter", "Nya dikter" m. m. — Gift 1890 $\frac{6}{5}$ m. *Ellen Hellström* f. 1865 $\frac{19}{4}$, dotter av bankdir. Karl H. o. Amalia Matilda Arosenius. — Söner: *Arne Karl Olof* f. 1891, d. 1918, inskr. $\frac{14}{10}$ 1910, med. kand.; *Kurt Gustaf Olof* f. 1893, d. 1897; *Tore Vilhelm Olof* f. 1896, assessor i Svea hovr., inskr. $\frac{17}{9}$ 1914.
93. *Johan Henrik Löfqvist*, inskr. $\frac{13}{6}$; son av bruksarb. Johan August L. o. Ulrika Lovisa Ahrberg; f. 1859 $\frac{22}{9}$ i Nyköping; pvgd 1884; komminister i Norberg 1890, i Ljusnarsberg 1898; kyrkoherde i Ludvika 1914. Död 1924 $\frac{23}{1}$.
- Gift 1892 $\frac{2}{11}$ m. *Anna Karolina Lindbom* f. 1861 $\frac{31}{10}$, dotter av bruksäg. Carl L. o. Margareta Elisabet Bergström. — Barn: *Helfrid Elisabet Maria* f. 1895; *Karl Helge Sigfrid* f. 1896; *Sven Harry Gottfrid* f. 1898, d. 1912.
94. *Daniel Rickard Bergqvist*, inskr. $\frac{13}{6}$; son av lantbr. Daniel Kristofer B. o. Sofia Kristina Andersson; f. 1860 $\frac{7}{2}$ i Lunda; pvgd 1883; komminister i Helgesta 1885; reg.-pastor vid Söderm. reg. 1895; kmstr. i Nyköpings v. 1903; kyrkoherde i Helgesta 1912. Död 1919.
- Gift 1886 $\frac{21}{3}$ m. *Elin Sofia Gustafva Edlund* f. 1859 $\frac{13}{6}$, dotter av khden i Tuna Johan Gustaf E. o. Rosina Maria Vilhelmina Hallström. — Barn: *Elsa Ulrika Maria* f. 1887; *Sven Rickard* f. 1891, kontorist; *Erik Vilhelm* f. 1894; *Knut Ivar* f. 1896.
95. *Johan Oskar Hagström*, inskr. $\frac{13}{6}$; son av torparen Carl Johan H. o. Maria Kristina Eriksson; f. 1860 $\frac{21}{3}$ i Bettna; pvgd 1883; lärare vid åkerbrukskolonien Hall 1891; komminister i Lysvik, Vrml. 1899; kyrkoherde i V. Ämtervik, Vrml. 1910. Död 1922 $\frac{8}{6}$.
- Gift 1893 $\frac{27}{6}$ m. *Hedvig Elisabet Örtenblad* f. 1873 $\frac{13}{7}$, dotter av lantbr. ~~Teodor~~ Ö. o. Kristina Lovisa Jonsson. — Barn: *Margit Kristina* f. 1903; *Bertil Erik Karl* f. 1904; *Elis Oskar Teodor* f. 1907.
96. *Per Johan Lindgren*, inskr. $\frac{4}{7}$; son av hemmansäg. Per Erik Ersson o. Anna Lovisa Jonsson; f. 1859 $\frac{7}{2}$ i Ormesta, Almby;

Teodor

pvgd 1884; adj. i Sigtuna; komminister i Torsåker, Gästrikl. 1898.
 Gift 1900 $\frac{4}{1}$ m. *Frida Emma Maria Ingeborg Scherlin* f. 1865
 $\frac{19}{1}$, dotter av khden i Kalmar, Uppland, Albert Valfrid S. o.
 Emma Maria Ingeborg Malmstedt.

Höstterminen 1879.

97. *Nils Elis Wadstein*, inskr. $\frac{5}{9}$; son av fanjunkaren Sven W. o.
 Sofia Wilhelmina Gumælius; f. 1861 $\frac{16}{7}$ i Torshälla lfs; fil. kand.
 1883; fil. lic. 1888; fil. dr 1890; docent i nord. språk i Uppsala
 1889; professor vid Göteborgs högskola 1900—1924. Bosatt i
 Uppsala. Hedersledamot $\frac{26}{10}$ 1901.
 Gift 1898 $\frac{10}{5}$ m. *Lisa Simlund* f. 1880, dotter av skolläraren
 J. A. S. o. Axeline Styrén. — Barn: *Elsa Sofia* f. 1899, g. m. om-
 budsmannen Eric Gabriel Paulson, Malmö; *Sven Axel Elis* f. 1902,
 ingenjör, Härnösand; *Nils Arik Elis* f. 1906, brukstjänsteman
 (Vivsta varv); *Hans Bernhard Elis* f. 1915.
98. *Bror Erland Birath*, inskr. $\frac{9}{9}$; son av smeden Ludvig B. o.
 Sara Maria Björndal; f. 1858 $\frac{23}{1}$ i Asker; pvgd 1882; pred. vid
 Brevens bruk 1885; komminister i Strengnäs 1891; kyrkoherde
 i Asker. Död 1908 $\frac{5}{4}$.
 Gift 1887 $\frac{26}{6}$ m. *Nanna Qvarnström* f. 1864 $\frac{6}{9}$, dotter av
 mjölnaren Victor Q. o. Hanna Sofia Sjögren. — Barn: *Bengt*
Erland Viktor f. 1884, jordbrukskonsulent; *Sven Erland Axel*
 f. 1890, inskr. $\frac{16}{9}$ 1908, läroverksadj.; *Rut Nanna Sofia* f. 1894;
Ernst Erland Hugo f. 1895; *Gerd Nanna Maria* f. 1898; *Bror*
Erland Henrik f. 1907, upptagen som fosterson av khden i Kräk-
 linge K. S. Fahlén.
99. *Carl Fredrik Dahlborg*, inskr. $\frac{12}{9}$; son av lantbr. Per Gustaf
 Olofsson o. Eva Kristina Johansson; f. 1857 $\frac{9}{12}$ i Hova, Skarab.
 län; med. kand. 1886; med. lic. 1890; prov.-läkare i Rimbo 1893;
 ordförande i prov.-läkarföreningen. Död 1917 $\frac{13}{5}$.
 Gift 1887 $\frac{11}{3}$ m. *Teresia Maria Lovisa Heima Samson* f. 1865
 $\frac{18}{6}$, dotter av optikern Herman Jonas S. o. Sofia Fredrika Lausen.
 — Barn: *Lisa Gunhild Astrid Eva* f. 1887 $\frac{11}{3}$; *Karl Gösta Her-*
man Peter Henning f. 1889; *Greta Dagmar Maria* f. 1891; *Ingrid*
Gunhild Berta Matilda f. 1892; *Karin Sigrid Teresia* f. 1896.
100. *Knut Wilhelm Hallberg*, inskr. $\frac{13}{9}$; son av possessionaten Fredrik
 Wilhelm H. o. Kristina Bylund; f. 1856 $\frac{2}{10}$ i Spånga, Sthlms.
 län; pvgd 1887; komminister i Umeå lfs 1893; kyrkoherde i
 Selånger 1900—1924. Kyrkoherde emeritus. Bosatt i Sundsvall.
 Gift 1887 $\frac{30}{10}$ m. *Anna Matilda Elisabet Nenzén* f. 1861 $\frac{22}{2}$,

- dotter av kronolots Johan N. o. Anna Märta Nyberg. — Barn:
Astrid Maria f. 1888; *Ivar Kristian Fredrik* f. 1889; *Yngve* f. 1890;
Bengt Torgny f. 1892; *Torkel Knut* f. 1893; *Folke* f. 1895.
101. *Karl Rudolf Johnsson*, inskr. $\frac{17}{9}$; son av lantbr.-insp. Carl
 Johan J. o. Matilda Wahlström; f. 1860 $\frac{25}{1}$ i Allhelgona, Nyköping;
 fil. kand. 1881; fil. lic. 1892; adj. i Haparanda samskola 1907;
 lektor i Visby 1914—1925. Bosatt i Malmköping.
 Idkade i början av 1900-talet en tid lantbruk. — Gift m. *Frida*
Grape, dotter av sem.-läraren Zacharias G. o. Helena Stenudd.
 — Adoptivdotter: *Rut Margareta Josefina Lindström*.
102. *Per Anton Andersson*, inskr. $\frac{20}{9}$; son av bergsman o. riksdagsm.
 Per Erik A. i Siggeboda o. Anna Elisabet Svensson; f. 1858 $\frac{20}{7}$
 i Linde bergsf.; postexpeditör i Vingåker; i Visby 1885, i Härnös-
 and 1894, i Eskilstuna 1896, i Stockholm 1902.
103. *Anders Henning Ramstedt*, inskr. $\frac{20}{9}$; fad. hemmansäg.; f. 1858
 $\frac{4}{6}$ i L. Malma; hovr.-ex. 1885; vice häradshövding 1887; advokat
 i Eskilstuna. Död 1901 $\frac{14}{4}$.
104. *Frans Edvard Berglund*, inskr. $\frac{23}{9}$; son av slussinsp. Anders B.
 o. Louise Lindmark; f. 1861 $\frac{6}{11}$ i Torshälla; med. kand. 1886;
 med. lic. 1890; läkare vid tvångsarbetsanst. i Svartsjö 1891—
 1925. Bosatt i Stockholm.
 Gift 1894 $\frac{26}{8}$ m. *Ingeborg Norrström* f. 1863 $\frac{8}{11}$, dotter av
 godsäg. Gustaf N. o. Constance Sylvander.
105. *Per Otto Wilhelm Rudberg*, inskr. $\frac{25}{9}$; son av bankkamr. i Gnesta
 F. W. Teodor R. o. Selma Elisabet Serrander; f. 1859 $\frac{9}{4}$ i Spel-
 vik; e. o. landskanslist i Stockholm 1880; häradsskrivare i Svart-
 sjö 1898.
 Gift 1899 $\frac{17}{6}$ m. *Ebba Sofia Robach* f. 1869 $\frac{10}{11}$, dotter av
 kronofogde Magnus R. o. Kristina Jansson.
106. *Erik Abraham Eriksson*, inskr. $\frac{26}{9}$; son av kyrkoh. i Järna Erik
 E. (f. 1818 $\frac{24}{9}$, d. 1887 $\frac{11}{3}$, inskr. $\frac{6}{4}$ 1840) o. Sofia Dorotea
 Lindahl; f. 1860 $\frac{2}{4}$ i Nyköping; juris stud. Död 1880 $\frac{28}{2}$ i
 Järna prästgård.
107. *Herman Alfred Callmé*, inskr. $\frac{27}{9}$; son av banmästare C. M.
 Nilsson; f. 1860 $\frac{22}{11}$ i Partille; fil. kand. 1881; kompl. 1888;
 provår 1887; lovande botanist. Död 1889 $\frac{9}{6}$ på akadem. sjuk-
 huset i Uppsala (lungdot) och vilar i nationsgraven.
108. *Isak Enar Lindqvist*, inskr. $\frac{8}{10}$; son av kyrkoh. i Jäder Johannes
 L. o. Lovisa Sofia Nordenfelt; f. 1860 $\frac{27}{2}$ i Jönköping; lant-
 bruksselev; bruksbokh. vid Höganäs; bruksförvaltare i Finland.

Vårterminen 1880.

109. *Jonas Yngström*, inskr. $\frac{13}{2}$; son av bruksäg. Carl Johan Y. (d. 1907 $\frac{9}{1}$, 97 år) o. Fredrique Berggren; f. 1859 $\frac{31}{8}$ vid Hällefors, Vstml.; sinnessjuk. Död 1924.
110. *Olof Yngström*, inskr. $\frac{13}{2}$, broder till föreg.; f. 1860 $\frac{4}{11}$ vid Villingsberg i Knista; elev vid bergsskolan 1880—1881; förvaltare, därefter arrendator på Ölsboda bruk, Degerfors. Död 1910 $\frac{2}{1}$.
Gift 1903 $\frac{19}{8}$ m. *Edith Alleyne Dickson* f. 1868 $\frac{18}{9}$, d. 1906 $\frac{15}{1}$, dotter av godsäg. Axel D. o. Mehetabel Piercy-Austin. — Son: *Carl Ivar* f. 1904.
111. *Axel Alexander Eriksson*, inskr. $\frac{6}{3}$; son av fabriksidk. i Örebro Mattias E. (från Dalarne) o. Johanna Gustava Forsström; f. 1860 $\frac{5}{1}$ i Stockholm; med. kand. 1887; med. lic. 1894; praktiserande läkare i Rättvik 1898. Död 1910 $\frac{14}{11}$ i Falun.

Hösterterminen 1880.

112. *Karl Otto Samuel Pontén*, inskr. $\frac{4}{9}$; son av lektorn o. stads-läkaren Jonas Otto P. o. Eva B. C. Silfversparre; f. 1861 $\frac{2}{4}$ i Strengnäs; med. kand. 1892; med. lic. 1898; lasarettsläkare i Norrtälje 1905. Död 1923 $\frac{4}{11}$.
Gift 1905 $\frac{4}{11}$ m. *Anna Greta Brandt* f. 1880 $\frac{11}{4}$, dotter av lasarettsläk. i Norrtälje Johan August B. o. Emilia Augusta Schef. — Dotter: *Margareta Emilia Elisabet (Margit)* f. 1907 $\frac{31}{3}$, g. 1927 $\frac{20}{2}$ m. hovr.-not. Carl Erik Hagborg.
113. *Carl Emil Bäcklin*, inskr. $\frac{7}{9}$; son av rådman. o. handl. Johan Erik B. o. Ulrika Karolina Charlotta Finell; f. 1859 $\frac{2}{12}$ i Nyköping; med. kand. 1886; med. lic. 1891; praktiser. läkare i Göteborg från 1891.
Gift 1891 $\frac{17}{12}$ m. *Helène Silfverskiöld* f. 1860 $\frac{2}{4}$, dotter av överstelöjtn. P. E. S. o. Isabella S. M. Ramsay. — Dotter: *Dagmar Carolina* f. 1892, g. 1915 m. kapt. v. Göta art. Carl N. F. Rhedin.
114. *Carl Bernhard Salin*, inskr. $\frac{7}{9}$; son av arkitekt Carl Johan S. o. Anna Vendla Karolina Wohlfart; f. 1861 $\frac{14}{1}$ i Örebro; fil. dr 1890; e. o. amanuens vid hist. museum 1889; intendent vid Nord. mus. 1903; styresman för Nord. muséet 1905; riksantikvarie 1913—1923. Hedersledamot $\frac{17}{9}$ 1913.
Gift 1893 $\frac{2}{9}$ m. *Anna Sigrid Charlotta Drakenberg* f. 1867 $\frac{7}{6}$, dotter av överstelöjt. Carl Samuel D. o. Augusta von Schantz. — Dotter: *Berta Augusta* f. 1894, g. 1915 m. ing. Josef Gustaf Richert; *Karl Erik* f. 1897, d. 1898.

115. *Claes Gustaf Lundin*, inskr. $\frac{15}{9}$; son av skräddaren Johan Petter L. o. Matilda Lundqvist; f. 1859 $\frac{22}{1}$ i Nykyrka; fil. kand. 1886; läroverksadj. i Kalmar 1893, i Norrköping 1903—1924. Död 1927 $\frac{15}{11}$.
Gift 1897 $\frac{14}{11}$ m. *Sigrid Maria Flammén* f. 1872 $\frac{23}{6}$, dotter av prosten i Lunda Oskar Ansgarius F. o. Maria Matilda Viktoria Lindfeldt. — Barn: *Sigrid Maria Elisabet* f. 1899; *Gustaf Oskar* f. 1900; *Tora Maria* f. 1902.
116. *Nils Georg Johan Lagerbjelke*, inskr. $\frac{15}{9}$; son av landskamr. Bror Johan Syrach L. o. Blenda Sofia Lång; f. 1861 $\frac{3}{8}$ i Nyköping; hovr.-ex. 1885; v. hdsh 1887; assessor i Svea hovr. 1895; hovrättsråd 1906. Bosatt i Veda, Länstringe.
Gift 1894 $\frac{4}{8}$ m. *Annie Tham* f. 1873 $\frac{23}{11}$, dotter av kaptenen Henrik Alexander Sebastian T. och Anna Charlotta Nauckhoff. — Inga barn.
117. *Hugo Lindeberg*, inskr. $\frac{15}{9}$; son av bryggaren G. A. L. o. Augusta Lagervall; f. 1861 $\frac{26}{10}$ i Nyköping; elev vid Ultuna, ex. 1885; ägde Närlunda i Gåsinge, sedan Tenggrenstorp i Vänersborgs lfs; direktör A.-B. Eskilstuna Separator.
Gift 1888 $\frac{6}{9}$ m. *Emma Axelina Ahlberger* f. 1870 $\frac{21}{7}$, dotter av prosten i Kungälv Johan Axel A. o. Emma Nordholm. — Barn: *Ebba Ellen Augusta* f. 1893 $\frac{10}{10}$, g. 1926 $\frac{10}{5}$ m. kmstr i Ås, Halland, Per Johan Robert Johansson; *Rut Emma Maria* f. 1895 $\frac{24}{2}$, g. 1921 $\frac{20}{5}$ m. prov.-läkaren Johan Herman Castenfors; *Allan* f. 1897 $\frac{29}{2}$, inskr. $\frac{19}{10}$ 1917, sjömanspastor i Rotterdam.
118. *Anders Gustaf Nyblin*, inskr. $\frac{17}{9}$; son av lantbr. Erik Ersson o. Klara Sofia Andersdotter; f. 1858 $\frac{5}{1}$ i Kräklinge; med. kand. 1887; med. lic. 1894; e. prov.-läkare i Björnlunda 1895; järnvägläk. i Gnesta. Död 1923 $\frac{22}{4}$.
Gift 1895 $\frac{1}{12}$ m. *Hilma Matilda Göthberg* f. 1862 $\frac{15}{1}$. — Son: *Gustaf Sigvard* f. 1896.
119. *Ernst Hjalmar Gottfrid Wallqvist*, inskr. $\frac{17}{9}$; son av arrendator Per W. o. Eva Sofia Berg; f. 1862 $\frac{5}{5}$ i Skagershult; fil. kand. 1885; fil. lic. 1893 i Lund (nationalekonomi), Vrml. nation; återvändande till Uppsala 1895—1898. Död 1899 $\frac{29}{5}$.
120. *Klaes Erik Ernst Ljungberg*, inskr. $\frac{17}{9}$; son av häradsskr. Per Eric L. (f. 1817 $\frac{13}{12}$, d. 1889, inskr. $\frac{3}{3}$ 1837) o. Amalia M. Möller; f. 1861 $\frac{28}{8}$ i Mariefred; stadsfogde o. stadskassör i Strengnäs 1888. Död 1902 $\frac{5}{4}$ i Strengnäs.
121. *Gustaf Axel Wretling*, inskr. $\frac{18}{9}$; son av rådman o. skrädd. Hans Erik W. o. Charlotta Wilhelmina Björkegren; f. 1861 $\frac{6}{8}$ i

Nyköping; kammarskrivare i tullverket i Stockholm; tullkontrollör 1919.

Gift 1891 m. *Gerda Charlotta Wilhelmina Svensson* f. 1866 29/11, dotter av arkitekt Anders Magnus S. o. Anna C. Wilhelmina Ch. Andersson. — Söner: *Nils Gunnar* f. 1892 11/9; *Sven Vilhelm* f. 1895 1/5.

122. *Anders Ludvig Andersson*, inskr. 18/9; son av lantbr. A. P. A. o. Maria Kristina Thorsell; f. 1859 2/6 i Udenäs, Skarab. län; mogenhetsex. i Örebro; litteratör i Stockholm. Död.

123. *Carl Arvid Möller*, inskr. 21/9; son av lantbr. o. bankkamr. i Gnesta Fredrik Melcher Conrad M. (f. 1829) o. Eva Charlotta Ekström (f. 1836, d. 1901); f. 1859 8/9 i Spånga, Sthlms län; 2:e kurator 1891—1894; teol. fil. 1887; kamrer vid Åre sanatorium 1897, vid Österåsens san. 1901; pensionerad 1926. Död 1928 25/10 på akadem. sjukhuset i Uppsala.

Gift 1915 22/7 m. sjuksköterskan *Fanny Regnér* fr. Ragunda f. 1882 20/7. — Dotter: *Eva Dagmar* f. 1916.

124. *Anton Walfrid Hacklin*, inskr. 21/9; son av fabrikör Anders H. o. Vilhelmina Andersson; f. 1861 3/1 i Nora; fil. kand. 1882; fil. lic. 1885; fil. dr 1887; teol. kand. 1890; lektor i Luleå 1891, i Norrköping 1896; rektor därst. 1898. Död 1923 9/10.

Gift 1890 m. *Alfhild Emma Marianne Ecklein* f. 18/3 1862, dotter av khden i Lännäs Anders E. o. Anna Charlotta Vilhelmina Cronacker. — Son: *Sven Ragnar* f. 1891, d. 1919.

125. *Anders Edvard Andersson*, inskr. 22/9; son av torparen Anders A. o. Maria Kristina Andersson; f. 1859 24/1 i Lästringe; pvgd 1890; komminister i Viby 1890, i Årdala 1891; sinnessjuk de sista fyra åren efter sin trolovades död. Död 1912 12/10 på Uppsala hospital.

126. *Anders Karlsson*, inskr. 25/9; son av hemmansäg. o. riksdagsm. Karl Erik Ersson o. Augusta Kristina Andersson; f. 1860 10/8 på Sursa i Över-Selö; övertog fädernegården vid faderns död 1885; anlitad kommunalman, häradsdomare.

Gift 1888 m. *Alma Nilsson* f. 1860. — Döttrar: *Helena* f. 1889, g. 1915 m. direktören i Kjellberg & Söner i Göteborg Anders Endal; *Ingrid* f. 1891, röda kors-syster; *Berta* f. 1895, telegrafist; *Ebba* f. 1897.

127. *Sune Harald Florén*, inskr. 1/10; son av fil. doktor A. F. o. Aurora Kihlbom; f. 1862 8/3 i Mariestad; mogenhetsex. i Örebro; fil. kand. 1884. Död 1886 8/9 i Mariestad.

EN PROTOKOLLFÖRD TRADITION

Anteckningar kring Disputationsföreningens verksamhet inom nationen.

Av *Erik Hj. Linder*.

I.

"I början av varje termin utförde Förste kurator en lista, å vilken de ega att anteckna sig, som äro hogade att inom Nationen hålla disputationsövningar, hvilkas form och beskaffenhet af de antecknade sjelfve må bestämmas."

Så lyder § 7, Cap. 4, i Södermanlands-Nerikes Nations stadgar av den 12 september 1856. Paragrafen omtrycktes ordagrant som § 17 i stadgarna av den 7 maj 1862, och föreskriften hade alltså gällande kraft ända fram till 1908, då nu gällande stadgar antogos. Lagens efterlevnad under denna tid torde ha varit ganska skiftande. Huruvida förste kurator varje termin framlagt någon lista inför landsmännen, undandraget sig givetvis nu vårt bedömande. Men att det långtifrån alltid funnits "hogade" disputatores, kan man med rätt hög grad av trovärdighet påstå. Det framgår med all tydlighet av bevarade dokument.

Det måste erkännas, att paragrafen i fråga är mer än hovsamt formulerad. Det är tydligt, att dess författare ansett disputationsövningar högeligen önskvärda. Men angelägna att icke föreskriva det omöjliga, ha de nöjt sig med att påbjuda utläggandet av en anteckningslista. Skulle det gläjdande nog finnas några för saken intresserade landsmän, anförtröts det hela reservationslöst i deras händer. Disputationernas form och beskaffenhet må "af de antecknade sjelfve" bestämmas.

Denna timida form för en stadgeföreskrift vilade på ganska dyrköpta erfarenheter. "Lagen" om disputationsövningar var gammal nog inom nationen, men långtifrån alltid hade den varit så försynt som här. Enligt Hamnströms nationshistoria uppkom bruket med disputationer och orationer i slutet av 1600-talet inom både Södermanlands och Nerikes nationsföreningar. Detta bruk, vilket kan betraktas som ett led i den akademiska undervisningen, hade man f. ö. gemensamt med alla övriga nationer. Vid denna tid hölls en dylik oration

någon gång på terminen, och var då en livligt uppmärksammas tillställning, till vilken "officiarii" måste göra grundliga förberedelser. I Södermanlands nation begynte man år 1778 att hålla smärre disputationsovningar, s. k. konvent, så ofta som varje vecka, varvid syftet huvudsakligen var, att giva de yngre övning i att tala latin. Inom Nerikes nation ägde samma utveckling rum, dock med den skillnaden att man efter allt att döma redan tidigare frångått regeln med en disputation i terminen. Så lyder nämligen § 1 Cap. XI i Nerikes Nations stadgar av den 1 maj 1731: "Om Exercitier på allmänt landskap".

"Emedan mycket nyttigt är för landsmännerna, at *Exercitia Disputatoria* och *Oratoria* hållas, då *Inspector Nationis* därtill hafwer lediga stunder, så böra äfwenwäl Landsmännerna wara sorgfälliga at sådana ej tilbakasättas."

Samma kapitel § 2 ger en föreställning om huru det gick till vid dessa sammankomster:

"Disputationer förrättas på sådant sätt, at en af *Senioribus* utgifwer någre theses, antingen af Theologien eller Philosophien, alt efter öfwerenskommande, för hwilka samma Senior praesiderar, och en af *Junioribus* påtager sig *partes respondendi*, och 2ne af dem deslikest *partes opponendi*."

Den som en gång åtagit sig praesidium, partes opponendi, eller respondendi, fick vid vite av penningböter ej utebliva vid övningen.

I början av 1800-talet fick disputationsovningarna god vind i seglen. Från och med 1802 hållas disputationskonvent å Södermanlands nation inte mindre än två gånger i veckan. År 1805 sammanslogos de båda nationerna och 1807 fingo de sina nya konstitutioner, vari dock ej disputationsovningarna omnämnas. I stadgarna av 1817 påbjudas de däremot mycket bestämt. I Cap. 9, § 6, finner man nämligen följande:

"DisputationsConventer böra flitigt, åtminstone en gång varje veckas hållas; HöstTerminen från d. 10 October till den 20 November; VårTerminen från d. 10 Mars till den 10 Maji. Seniorerna praesidera derved i ordning och de öfrige officianterna tillsättas af Curator i den ordning, som för året är antagen."

Om en tradition som denna skall kunna obruten bevaras genom tiderna, får den givetvis ej endast vila på en paragraf i stadgarna. Den måste omfattas med intresse av deltagarna eller i varje fall av dem anses nyttig och nödvändig. Nu gavs det två fördelar med dessa disputationskonvent, som kunde bidra till att hålla landsmännens intresse vid makt. Den ena var deras karaktär av språkövning, här kunde erhållas den nödvändiga skickligheten att muntligen behandla latinet. Den andra var, att det bereddtes tillfälle till diskussion av

sådana frågor, som voro vitala vare sig för studierna eller för livet. Den kategori av studenter, som är intresserad av att "problemen sättas under debatt" kunde här i likars krets få sin önskan tillfredsställd.

Det kom en tid, då ingendera av dessa faktorer räckte till att samla studenterna till disputationskonvent. Allteftersom latinet miste sin dominerande betydelse för bildningen, blev det mindre nödvändigt att för språkövningens skull bevista debatterna. Och allteftersom den moderna tiden ryckte an med demokratiska idéer, med maskiner och industri, med helt och hållet nya problem, dess omöjligare blev det att på latin stå och debattera tidens frågor. Det blev att tala om saker och ting, för vilka det saknades adekvata uttrycksmedel. Följaktligen fick man hålla sig till diskussionsämnen, där latinet passade, och dessa ämnen blevo tidens människor allt mera främmande. Debatterna fingo en överklig och tom karaktär, de frågor som där behandlades, hade ingen vital betydelse, och alltså kunde ej heller disputationernas innehåll draga ungdomen dit. Man stod rädlös inför stadgarnas rigorösa föreskrifter om konvent *minst* en gång i veckan.

År 1826 medgavs¹⁾ att åtminstone en av teserna skulle få avfattas på svenska. Det var ett medgivande i nöd. 1838 gavs tillåtelse att tobak och svagdricka skulle få användas vid sammankomsterna, tydligen för att dessa skulle bli mera lockande. Från 1840-talet finnas de mest otvetydiga vittnesbörd om att konventen börjat urarta till rena gycklet. Under detta årtionde synes man så småningom ha övergått till att uteslutande disputera på svenska, i varje fall var detta vanligt i början av femtiotalet. Den försenade reformen kunde ej hindra upplösningen av något som ohjälpligt råkat i vanhävd. Den 26 april 1856 hölls den sista disputationsovningen i gammal tids mening.

Enligt Hamnström skulle först tre år senare ett förslag ha uppstått rörande disputationernas upptagande i förändrad form. Detta motsäges bestämt av det faktum, att redan i stadgarna av samma år den bestämmelse finnes inryckt, som vi citerat i början av denna framställning och varigenom disputationerna läggas på helt och hållet frivillig basis. Stadgarna fastställdes i september, ett stadgeförslag är ingalunda uppgjort i en handvändning utan måste förarbetas månader och år i förväg. Det är högst troligt att frågan huru man skulle förfara med den tynande disputationens verksamheten mer än en gång varit aktuell de närmaste åren före 1856. Hamnström nämner i en not, att ett förslag i riktning mot frivillighet redan i början av 1850-talet väckts av sedermera kyrkoherden Petri. Det är ej omöjligt att just detta

1) Enl. Hamnström.

förslag var den ursprungliga impulsen till stadgarnas senare liberala bestämmelse.

En annan sak är att det dröjde en tid innan de frivilligt ordnade disputationsövningarna togo fart. 1859 diskuterade man spörsmålet. På ledande håll framhölls den bestämda meningen, att det i varje fall icke dög att komma med tvång. Den läxan hade man tydligen lärt grundligt. År 1861 finna vi otvetydiga spår av att man beslutat taga stadgarnas vink på allvar. Några landsmän överenskommo att under terminen hålla disputationsövningar och de inbjödo genom förste kurator den övriga delen av nationen att vara åhörare. Övningarna skulle hållas varannan vecka. Vi veta ej, om inbjudan hörsammades.

Hamnströms uppgift, att det först från 1866 skulle ha varit vanligt, att förste kurator varje termin framlade teckningslista för hugade landsmän, har jag ej haft tillfälle att grundligt kontrollera, men den förefaller redan av jämförelsen med stadgarna tivelaktig. Utläggandet av dylik lista skulle i så fall ha uraktlåtits av ämbetsman efter ämbetsman i strid med stadgarnas uttryckliga föreskrift sedan år 1856! Det är väl ej heller troligt, att föreskriften i fråga skulle ha kommit att ingå i 1862 års stadgar (den sedermera så livligt återopade § 17), om den på mellantidens sex år hade visat sig av någon anledning omöjlig att efterleva. Däremot är det ju högst sannolikt att efter det förfall, vari disputationsövningarna i slutet av 50-talet hade råkat, det tog sin rundliga tid, innan gamla synder kunde glömmas och en ny tradition grundläggas, även om man redan tidigt kunde urskilja i vilken riktning man hade att gå. Fastän förste kurator efter all sannolikhet gjorde sin plikt och lade ut lista var det ingen som vågade teckna sitt namn.

Att det i varje fall ej dröjde så länge som till 1866, innan så att säga lagen blev praxis, finns det dock oförtydbara dokument på. I nationens arkiv finnes nämligen en gammal protokollsbok, som talar i annan riktning. Första protokollet i denna bok angives vara fört vid sammanträde mellan dem "som höstterminen 1865 å den af kurator utlagda listan antecknat sig som villiga att deltaga i disputationsövningar" — alltså åtminstone ett år före det av Hamnström angivna. Än mera, det talas i detta protokoll om att välja s. k. moderator "i likhet med bruket under föregående termin" och dessa ord visa ju att disputationerna ej heller förut legat nere.

Av protokollets formulering framgår ej, huruvida det även före denna tid varit vanligt att vid disputationsövningarna föra protokoll. Möjligen har så varit fallet, ehuru dessa dokument ej bevarats åt eftervärlden. Från 1865 äga vi — med ett eller annat smärre avbrott — emellertid protokoll från disputationsövningarna, och detta ger oss möj-

lighet att följa den intressanta traditionens historia inom vår nation ända till början av 1900-talet, då den borttynade. Den protokollsbok, om vilken jag nyss talade, går fram till höstterminen 1882; den hade gjort tjänst i nära tjugtu år, samt efterträddes då av en annan, vilken aldrig blev fullskriven.

Man finner i dessa böcker många namn, som sedermera fått frejdad klang och av ryktet burits vida omkring. Vi möta även många mindre kända, men till vilka minnet av ett egendomligt livsöde är knutet; över dessas gravar har i flera fall mer än ett halvsekel rullat fram. Man möter också namn, om vilka ryktet aldrig fått tag, men vilkas bärare i dag med tacksamhet ihågkommas av forna lärjungar eller vänner. De korta redogörelserna ge en föreställning om vad alla dessa män, vilkas namn för de yngsta av oss endast äro ekon, intresserade sig för som unga, vad de gingo i breschen för och vad som var aktuellt i deras tid.

I själva verket spegla dessa båda protokollsböcker trots sin lakoniska avfattning¹⁾ ypperligt sin tid, senare hälften av 1800-talet. Denna utgör onekligen en ganska märklig epok, en brytningstid, då många idéer voro i smältdegeln. Kanske är det denna omständighet, som ger protokollen deras största intresse.

Vi vilja bläddra igenom de två dokumenten och taga först det äldsta i vår hand.

II.

"De Herrar som höstterminen 1865 antecknat sig på den af Kurator, jemlikt Nationsstadgarnas 17 §, utfärdade lista såsom hogade att inom Nationen hålla disputationsövningar, äro:

Ew. Ährling
E. V. Dufva
Anton Bernh. Blomberg
A. Gust. Klingberg
K. E. Pettersson
Gust. Upmark
Julius Bagge
Joh. Wahlfisk
K. E. Broman."

¹⁾ I allmänhet anges endast diskussionsämnen, debatterna refereras ej. Det vore av allra största intresse för ernående av en fylligare bild än protokollen kunna giva, om äldre landsmän, "som varit med", i en eller annan form ville meddela sina minnen från disputationerna (t. ex. några livligare debatter).

Så lyder inskriften på protokollsbokens första blad. Namnteckningarna äro egenhändiga — kanhända av omsorg om sentida läsare — och namnen äro av den art att de osvikligt fånga ens intresse. Be- träffande fem av de antecknade kan man inhämta tillräckliga upplysningar i Nordisk familjebok, och dessa ha alltså sedermera utfört en mer eller mindre uppmärksamman offentlig gärning. De övriga fyra stodo efter allt att döma sina kamrater föga eller intet efter. Det är ingalunda min mening att i samband med denna lilla uppsats ingå på någon utförlig personskildring — en sådan skulle föra alltför långt — men jag kan ej neka mig nöjet att något litet skärskåda de första namn vi möta i det bevarade dokumentet. De utgöra i sin mån ett belägg på en erfarenhet man tycker sig göra vid sysslandet med dessa mångåriga diskussioner, nämligen att det i allmänhet är de vaknaste och intelligentaste elementen inom nationen, som i särskild grad bära upp verksamheten. Då dylika element äro tillfinnandes, bringas aktuella, vitala, intresseväckande spörsmål å bane. Då tas initiativ som bli fruktbärande, övningarnas "form och beskaffenhet" ger sig själv, och landsmännen samlas intresserade till sammankomsterna. Saknas sådana element, bli ämnena skolmässiga och torra, man saknar den personliga fläkt över en formulerad fråga, som gör den "brännande". Övningarna bli enbart uppvisningar och avfolkas ofelbart.

Det var uppenbarligen en samling mycket intelligenta unga män, som höstterminen 1865 sammanslöto sig för att hålla disputationsoövningar. Säkerligen är det ingen slump att vi äga det första protokollet just från deras tid. Måhända hade de forna protokollen — om de nu verkliga funnits — skrivits på lösa lappar. Dessa insågo kanske att en protokollsbok kan äga en viss samlande makt. Den sporrar till ansträngning genom att peka på vad som fordom har utträttats. En dylik bok inköptes och begyntes och därmed var början gjord till en tjuguarig rik och nyttig verksamhet inom nationens ram.

Johan Erik Ewald *Ähring* blev en av initiativtagarna till den svenska Linnéforskningen och har utgivit en mängd skrifter både om och av Linné. Anders Gustaf *Klingberg* gjorde sig känd som skolman och framstående läroboksförfattare, disputerade för graden på Kant. Gustaf Henrik Vilhelm *Upmark* var den sedermera så frejdade museimannen och konstförfattaren. Han förenade tydligen den fine konst-kännarens bästa egenskaper med den skicklige organisatörens och var den drivande kraften vid omorganisationen av Nationalmuseum på 80-talet. Julius *Bagge*, en av de främsta musiker nationen haft, var kompositör, Bellmansforskare och musikteoretiker samt övertog på sjuttioalet Abr. Hirschs musikhandel i Stockholm. Johan *Wahlfisk*

blev som prost vida bekant i Närke, men hade måhända ett ännu bättre namn som skriftställare i en mångfald ämnen: kristendomspedagogik, hembygdsvärd, textilkonst, historia. Hans verksamhet var på somliga av dessa områden rent av banbrytande. Elias Valfrid *Dufva* dog redan året efter det vi finna hans namn i protokollen och var då endast 26 år, men hade hunnit trycka ett par små diktböcker, som i varje fall röja skaldeanlag. Anton Bernhard *Blomberg* blev uppmärksamman historiker och geograf. Karl Erik *Pettersson* bar tyvärr på olyckliga anlag och blev sedermera sinnessjuk. Knut Erik *Broman* var matematiker, disputerade i sitt ämne och blev skolman i Göteborg.

För att få en föreställning om hur det gick till när denna krets sammanträdde till disputation, kan man lämpligen läsa deras första protokoll, nämligen det av den 18 oktober 1865. Det lyder som följer:

"På af kurator¹⁾ utfärdad kallelse sammanträdde ofvan antecknade herrar för att enligt Nationsstadgarnas föreskrift närmare bestämma disputationsovningarnas form och beskaffenhet. Närvarande voro utom kurator Hrr Dufva, Blomberg, Klingberg, K. E. Pettersson, Upmark, Wahlfisk och Broman. Dervid beslöts:

1. Att i likhet med bruket under föregående termin en s. k. moderator för dessa öfningar borde utväljas; vid anställt val utsågs dertill undertecknad.
2. Att talöfningar skulle hållas hvarje Lördag kl. 5—7 e. m.
3. Att de här antecknade skulle i tur, hvar sin gång, anskaffa talämnena, och turen dertill bestämmas efter ordning i katalogen.
4. Att talämnena i tre dagar, d. v. s. från föregående onsdag, borde hållas tillgängliga på Nationslokalen.
5. Att ämne och form för disputationen finge bestämmas af utgifvaren; dock skulle moderator tillse, att inga olämpliga ämnen ansloges.
6. Att protokoll af moderator skulle föras öfver dessa talöfningar, och att deruti skulle intagas åtminstone diskussionsämnena och deras namn, som i diskussionen deltagit.
7. Att i stället för Hr Ähring, som af laga skäl var hindrad, Hr Dufva skulle anskaffa talämnena till nästa sammankomst.
8. Att denna skulle hållas nästkommande Lördag, kl. 5—7 e. m.

G. Upmark."

Det måste medgivas, att det ännu vilar ganska mycken skolmässighet över uttryckssättet om ock ej över arrangemangen. Samman-

¹⁾ Kurator var Hjalmar Kempff, sedermera docent, därefter lektor i Gävle, språkman.

komsterna benämnas talövningar, varigenom den pedagogiska synpunkten liksom i forna dagar nästan helt kommer i förgrunden. Man är rädd att några olämpliga ämnen skola förekomma, ungefär som om det gällde diskussion i en skolklass. Man begränsar tiden för talövningarna till två timmar, tydligen utan en tanke på att intresset av ett ämne skulle kunna hålla unga studenter fångna långt längre, eller på att en ointressant debatt borde avslutas fortast och smärtfriast möjligt.

Om man spørjer, huruvida denna cirkel av unga vakna män förmodade giva sina meningsutbyten någon fläkt av liv, om innehållet är fritt från den skolmässighet vi finna i formerna, blir svaret även här något tveksamt. Men vi måste minnas att det är svårt att bryta nya vägar, och kanske fanns det i deras problemställningar så mycket av livets puls man rimligtvis kunde begära.

Första diskussionen är föga lovande. Det är denna gång Dufva som anskaffat ämnena: Vi läsa: "Hegel har i vis mening rätt, då han säger, att paradiset var 'en park, der endast djur och icke människor kunde förblifva'." Detta påminner ganska betänkligt om de latinska sjuttonhundredalssatserna. Nästa är inte stort bättre: "I hvad mening kunna Schillers ord: 'Da die Götter menschlicher noch waren, waren die Menschen göttlicher' sägas innebära en sanning?" En tes som den följande: "Nordamerika är framtidens land, liksom demokratien är framtidens statsform" förefaller vid första påseendet icke endast praktisk, utan också riktigt modern, till dess man erinrar sig, att detta rentav var en sjuttonhundredalsets älsklingsidé. Ett ämne som Klingberg ställt upp slutligen: "Ubi bene, ibi patria", förefaller riktigt som gjort för en gammaldags latinsk disputationsövning, och det var säkerligen icke heller första gången det förekom.

Men senare på terminen blir det bättre. Man diskuterar de utländska orden, svordomarna, det franska språkinflytandet, livsåskådningsfrågor som panteismen, skol- och universitetsfrågor. Förhållandet mellan real- och latinlinje är tydligen mycket aktuellt bland de blivande skolmännen. En skeptiker sätter vid ett tillfälle underverken i fråga. Han får flera efterföljare. Denna termin dyker också upp ett annat och praktiskt problem, som ännu i dag stundom diskuteras, nämligen om ett universitet bör ligga i en småstad eller i en metropol. Det är med andra ord frågan Stockholm—Uppsala som ventileras.

* * *

Sedan vi nu bevittnat de första stegen på den väg som under fyrtio år framåt skulle följas, och medan vi äro inne på ämnesvalet och del-

tagarnas intressen, lämna vi övningarnas "form och beskaffenhet", d. v. s. konstitutionernas utveckling, tillsvidare därhän, för att undersöka hur frågeställningar och intressen skiftade under de båda närmaste decennierna.

Helt givet intar nationen en plats i förgrunden i de unga studenternas intresse. Frågor rörande dess framtid, dess ändamålsenlighet, dess verksamhetsformer återkomma gång på gång under hela den tid det här är tal om. Redan 1866 sättes hela principen med landskapsföreningar i fråga, och det skedde då ej för sista gången. Vid ett tillfälle hävdar tesutgivaren, att det vore bättre med "fackföreningar", varmed naturligtvis då menas sammanslutningar av studenter tillhörande samma studieriktning. En annan gång frågas, om det ej vore lämpligt att sammanföra samtliga nationsbibliotek i ett enda. Lämpligheten av seniorsinstitutionen diskuteras på sjuttioalet, redan tidigare har man ifrågasatt, om ej skillnaden mellan juniorer och recientiorer borde utgå "även ur katalogen" — något, som veterligen även snart blev praktiserat. Den 27 april 1871 kommer ett förslag, som det onekligen har sitt stora intresse att ta del av. Det är en kandidat Ahlbom, som formulerat en tes av följande lydelse: "Vore det ej gagneligt, at även inom Södermanlands och Nerikes nation stifta ett sällskap, liknande de i några andra nationer bildade s. k. självhjälpsföreningar?" Samma fråga väcktes ånyo 1874, denna gång av Knut Boije, och vid detta tillfälle tycks man även ha diskuterat organisationen av en sådan sammanslutning. Detta exempel är säkerligen ej det enda på att ett gott praktiskt uppslag fått sin första prövning just vid disputationsövningarna. På samma sätt dryftas v.-t. 1872 ett spörsmål rörande studentkåren, som först i de yttersta av dessa dagar har kommit väsentligt närmare sin lösning: "Är det, vare sig i allmänhet eller särskildt om vi afse vår nation, behöfligt och önskvärdt att, såsom docenten Vahlberg föreslagit, en försträckningskassa för studentkåren inrättas?"

Det är givet att för de blivande lärarna skol- och universitetsfrågor skulle taga mycken uppmärksamhet i anspråk. Man diskuterar om förhållandet mellan kyrka och skola, om latinstudiet och om det berättigade i naturvetenskapernas krav på att bli tillgodosedda vid undervisningen. Ett ämne som onekligen klingar i hög grad modernt är följande: "Huru bör förhållandet mellan folkskolan och elementarläroverkens lägsta klasser uppfattas?", vilket diskuteras vårterminen 1867. Ett förhållande som är betecknande för den tid det gäller, är den dominerande roll som spörsmålen om språkriktighet och stavning spela på programmet. Invecklade språkfrågor tagas upp gång på gång till grundlig ventilerung. 1866 vill man åstadkomma ett närmande mellan

de skandinaviska folken beträffande stavningen, 1871 formuleras "ny-stavningsrörelsens" hela program med stor energi: "Rättstavningens uppgift är att förena den största möjliga ljudenlighet med den största möjliga enkelhet." (Som synes nämner man dock icke den tredje regeln, lättbegripligheten.) "Till följd av denna grundsats böra uti den vanliga rättstavningen av vårt modersmål åtskilliga förändringar snart och allmänt vidtagas." Här ges verkligen klara verba.

Andra frågor som tydligt nog smakar adertonhundratals äro t. ex. den s. k. Ni-frågan, d. v. s. spörsmålet om ett allmängiltigt tilltalsord, vilket tydligen var mest aktuellt 1874 och 1875, samt den s. k. Fröken-reformen, som av en bekymrad landsman 1867 benämnes "en obehöflig, ja skadlig nyhet, omöjlig att genomföra". De många teserna om skandinavismen förefalla oss också numera ganska tidstypiska, likaså den efter allt att döma verkligt brännande och onekligen allvarliga frågan om dödsstraffet, vilken figurerar i protokollen hart när från första sidan till den sista.

Det finns ock en hel del diskussionsämnen, där man tycker sig förnimma en fläkt av en senare tid. I varje fall får man en kraftig påminnelse om att det så att säga "gryr till åttiotal". Detta händer givetvis framför allt när teserna behandla livsåskådnings- och politiska frågor. Stundom skälver i formuleringarna redan nu något av samhällsförbättrarpatos. Eller vad sägs om följande utförliga tes, framställd höstterminen 1866:

"Alla hämmande band, som af staten eller någon annan lägges på individens förnuftiga fria verksamhet, äro orättvisa, skadliga och förkastliga;

så måste äfven de mångfaldiga, af fördom eller andra bevekelsegrunder föreskrifna band slitas, hvarigenom hälften af vårt slägte, qvinnan, i väsendtlig mån hindras och bindes i sin förnuftsensliga, fria verksamhet.

Likaledes måste staten eller enskilda med det första draga försorg om, att undervisningsanstalter inrättas äfven för qvinnan, hvori en fullständig medborgerlig allmänbildning, äfvensom den fackbildning må kunna vinnas, som erfordras för kompetens till förvaltande af de offentliga och enskilda embeten, som i en stat förekomma."

Terminen därpå är det samvetsfriheten det gäller. Jag citerar även här ordagrant, då de pregnanta meningarna verkligen skulle förlora på ett referat.

"1. Med antagande av den Christna religionens objectiva sanning och den Hel. Skrifts gudomliga auktoritet, måste vi dock framhålla, att de olika christna kyrkosamfundens s. k. trosbekännelser äro menskliga,

subjectiva uppfattningar af den gudomliga sanningen, hvilka endast såsom sådana äga full giltighet.

2. Om et allvarligt menadt förnekande af de förra må anses såsom något betänkligt med afseende på en persons sedliga och religiösa tillstånd och stämplas med binamnen "fritänkeri" etc., så är dock klart, att full *tankefrihet* för individen i det senare hänseendet är lika förnuftig som rättvis och välgörande för utvecklingen af en sann religiositet.

3. Kan och bör ej tankefriheten hämmas, så kan det hvarken för staten, kyrkan eller individen vara af någon fördel, utan är tydligen lika skadligt som orimligt att en människa på något sätt tvingas att med munnen bekänna en viss religionsåsigt utan afseende på den individuella, subjectiva, inre övertygelsen.

4. När kyrkan genom sina målsmän söker att omöjliggöra eller förhindra hvarje reform eller ändring i religiöst hänseende och binda församlingen för alltid vid en för vissa år eller århundraden sedan, af vissa personer hyllad och uttalad religiös uppfattning, så förfar hon dervid inconsequent med afseende på sina egna läror och handlar tydligt mot Christi på flera ställen i den Heliga Skrift uttalade vilja."

Den yngling som framställde dessa långa satser, hette Edvard Wilhelm Pettersson. Han blev sedermera kollega i Gävle och var tydligen en mycket verksam man. Man finner hans namn under språkvetenskapliga avhandlingar i Gävle läroverks program och på titelbladet till ett lexikon. Bakom de energiska vändningarna i hans teser tycker man sig spåra ett avgjort manligt intellekt med klarhet som sin huvudfordran.

Bägge de frågor som E. W. Pettersson i ovan citerade satser berört, återkomma i skiftande formuleringar under årens lopp. Icke alltid äro de så frejdigt gåpåraktiga som den gången. En och annan landsman åser med bävan utvecklingen: "Att kvinnoemancipationen vinner allt mera terräng, bör betraktas såsom ett dåligt tidens tecken" (1874). Eller: "Qvinnans likställighet med mannen i staten leder till upplösning av familjen". (1871).

Även i fråga om teologien höjs betydligt konservativare röster. 1871 hävdar en landsman, att för "den så kallade bibeltheologien — om den vill vara konsekvent — gifves ingen undflykt undan rationalismen" samt anser, att "evig osalighet" är "hypotetiskt nödvändig".

Problemen om styrelsesätt och samhällsordning — för och mot demokrati och parlamentarism — dryftas vid flera tillfällen med stort intresse. Märkligt nog debatteras ej representationsreformen 1866 under de år då den bort vara aktuell. Man tar saken vid denna tid mera principiellt än praktiskt. Än heter det helt kategoriskt: "Republiken

är framtidens statsform", än åter: "Demokratien kan ej vara den högsta styrelseformen, emedan..." varpå man anför sina skäl pro primo och pro secundo.

Några år senare läsa vi däremot: "Den tendens till parlamentarism, som för närvarande gör sig gällande, kunna vi ej gilla." (1873.) Efter ännu ett år diskuterar man praktiskt nog valsättet till Andra kammaren, och en yngling fastslår vid samma tid i vreda ordalag att riksdagen har på tok för mycket makt gentemot kungen. 1876 behandlas den allmänna värplikten som en nära liggande möjlighet, vars konsekvenser det gäller att ta i ögonsikte. Försvarsfrågan dyker mot slutet av sjuttio-talet ofta upp. Samma år debatterar man dissenterlagarna och deras tillämpning samt ämbetssedernas existensberättigande. Vidare framställes en blyg undran, om "monne ej våra nykterhetsifrare skjuta över målet?"

Stundom kan man av tesens formulering draga ganska säkra slutsatser angående tesutgivarens karaktär. Som jag förut antytt är det ej min mening att ingå på någon vidlyftigare personkaraktäristik, men jag vill dock i förbigående taga fram ett par exempel.

Av E. W. Petterssons teser har jag redan citerat ett par. Albin Forsell, blivande bruksägare och riksdagsman, ville diskutera studenternas möjlighet att fota sin studietid på en trygg ekonomisk basis. En inblick i ett temperament får man i en kandidat K. G. Petterssons starkt konservativa teser: "Hvad har staten att göra för att kunna undertrycka proletariatet?" — "En evig fred är på mensklighetens nuvarande ståndpunkt icke önskvärd." — "Riksdagen har gentemot konungen alldeles för stor makt."

En känd och verksam man, som måtte ha varit en stor rabulist och oppositionsmakare i sin ungdom var sedermera överdirektören Ernst Carlsson. Hans teser äro så formulerade att kommentarer äro överflödiga: "Revolutioner äro för mensklighetens bestånd nödvändiga." — "Folkväldet är urnordiskt och har framtiden för sig." — "Senioratet — ett översitteriets och överliggeriets privilegium — kan, bör och kommer att upphöra." — Starkast torde den tes hava verkat, som i en tid av klen anslutning till disputationerna löd på följande enkla sätt: "Disputationer äro i allmänhet olämpliga."

* * *

Formen för disputationsövningarna växlade som redan i förbigående antytt, i någon mån under tidernas lopp. Som vi sett valdes 1865 en "moderator" — tydligen bland de äldre deltagarna — vilkens uppgift var att tillse att allt gick juste och ordentligt till, och som också

förmodligen fick fylla en ordförandes uppgift. Protokollföreläringen ålåg i varje fall honom. Anskaffare av "talännen" blev den som stod närmast i tur i katalogen, några opponenter utsågos tydligen icke utan var och en fick framföra vad han hade på hjärtat. Men medan man denna termin hade sammankomst var vecka, bestämdes tiden redan terminen därpå till varannan lördag. Enligt denna arbetsordning fortgick det fyra terminer, d. v. s. till vt. 1867, med vars utgång protokollet upphöra för flera år framåt. Om disputationsövningarna under mellantiden legat nere, eller om man endast tyckt det vara onödigt att föra protokoll, är nu omöjligt att avgöra. Troligen har det senare varit händelsen. I varje fall framgår klart, att man 1871 är fast besluten att lägga övningarna på en annan bog, man stiftar då nya lagar efter livligt meningsutbyte. Den 2 april 1871 hade nämligen av Albin Forsell framställt en tes av följande lydelse: "Disputationsövningar inom nationen verka bäst för uppfyllande af sitt ändamål, om de anordnas inom en enskild krets af intresserade landsmän." Sedan man diskuterat denna tes, beslöts, "att disputationsövningarna inom nationen denna termin skulle hållas enskilt inom en förening, som bildas af de landsmän, hvilka genom anteckning på den af Förste kurator för ändamålet utlagda listan tillkännagiva sin önskan att i öfningarna deltaga". Enär detta beslut går ut på att så att säga utestänga obehöriga, måste man väl antaga, att disputationsövningar terminen förut verkligen ägt rum, fast utan protokoll, och tydligen störda av en oförstående gratispublik.

När man nu skaffat sig en organisation, går man vidare på den inslagna vägen. Ämnena skola ej längre anskaffas på enskilt initiativ, utan man tillsätter ett beredningsutskott. Protokollet föres, enligt beslut vid påföljande sammankomst, av den som inom beredningsutskottet tjänstgör som sekreterare. Ordförande utses däremot vid varje övning; denne fyller uppgiften som moderator samt undertecknar protokollet. Sekreteraren tillser att ämnena äro anslagna å nationens tabula nigra senast varje torsdagsmorgon; sammankomsterna hållas nämligen varje lördag.

Från början ålåg det utskottet att till varje sammanträde utse opponenter. Detta ändrades sedan därefter, att respondenten själv skulle utse dylika, om han ansåg det behöfligt.

Dessa konstitutioner omskrevos med någon liten ändring på höstterminen samma år och till det protokoll där de förekommo — 4 okt. 1871 — hänvisas sedermera termin efter termin, när de intresserade sammankomma för att enligt stadgarna bestämma disputationernas "form och beskaffenhet".

Det är alltså en ganska egendomlig "förening" man bildat, den gör

knappast skäl för sitt namn. Den konstitueras på nytt med varje termins ingång, brukar då sitt gamla namn — Disputationsföreningen — och sin gamla protokollsbok. När sista sammankomsten för terminen hållits, är föreningen upplöst, stadgeföreskrifterna sakna gällande kraft, funktionärerna myndighet och kvar står endast § 17 i nationens stadgar. Denna tvingar terminen därpå ånyo en grupp landsmän tillsammans, vilka "i likhet med bruket under föregående termin" bilda förening, antaga arbetsordning och välja ämbetsmän.

Efter dessa linjer fortsatte disputationerna till framemot slutet av sjuttioalet, om man undantar sådana smärre ändringar som att man vissa terminer sammanträder varje vecka och andra terminer blott varannan, eller att man stundom återgår till det äldre bruket att vid varje sammankomst utse tesutgivare till gången därpå. Bruket med opponenter upphörde säkerligen rätt snart. Deltagarfrekvensen växlar högst väsentligt under årens lopp. I början av årtiondet är den mycket god, och traditionerna från det livaktiga sextioalet följas på ett mycket exemplariskt sätt. Visserligen händer det någon enstaka gång att en talövning måste inställas på grund av de närvarandes fåtal, men nästa sammankomst är i gengäld mer än fulltalig, och verksamheten har ej lidit avbräck. Höstterminen 1873 börjar tydligen intresset mattas. Redan andra sammankomsten måste inställas, och vid den tredje blev det än värre. Sekreteraren skriver: "Aldenstund endast utgifvaren af den första thesen, Herr Watz, samt undertecknad infunnit sig, måste sammankomsten uppskjutas till Lördagen 8:de Nov." Vid sammankomsten den 8 november infann sig ingen av tesutgivarna och man måste i hast finna på ett annat ämne att diskutera.

Terminen därpå ökades tydligen intresset något bland landsmännen, men endast nått och jämt så mycket att föreningen kunde hålla sig vid liv, och man släpar sig fram till våren 1876. Den 20 februari diskuterar man en tes angående "den lämpligaste formen för disputationsöfningar" — en omständighet, som alltid brukar vara ett dåligt tecken. Vid sammankomsterna infinna sig än fem landsmän, än sju, någon gång två eller tre, så att debatten måste inställas. Men först terminen därpå blir det katastrof. När man kommit fram till den 19 november, till vilken tidpunkt endast två disputationsövningar kunnat hållas, finna vi i protokollet följande notis: "Närvarande utom undertecknad ingen, hvadan ingen disputation kunde företagas. In fidem Karl Otterdahl." Kort därpå inställdes sammanträdena för terminen. På våren 1877 hölls endast tre övningar. De övriga måste inställas. Sekreteraren nedskriver den 15 april som sin bestämda åsikt att man vid det laget lika gärna kan upphöra med verksamheten. Emellertid tecknar han i

vrede de svikande medlemmarnas namn till protokollet, härutinnan mindre gemytlig än en annan ämbetsman ett par terminer förut, nämligen N. F. Lilliestråle, som vid ett tillfälle ursäktande skrev:

"Då så få medlemmar af föreningen hade infunnit sig vid sammankomstens öppnande, samt det till promenader lockande vädret, teaterrepresentationen och en tillfällig kolifei i nationssalen gäfvo vid handen, att samlingen af föreningsledamöter efter all sannolikhet föga eller intet skulle ökas, fattades det beslut att ingen diskussion denna gång skulle hållas."

År 1877 upphörde alltså disputationsföreningen med sina sammanträden. Det blev ett uppehåll på inte mindre än fem år. Det kan inte hjälpas att man är böjd sätta detta faktum i samband med den allmänna brist på intresse för "problem under debatt", som särskilt de verksamma åttioalisterna sedermera beskyllde sjuttioalet för.

När verksamheten sedermera togs upp hade man hunnit fram till höstterminen 1882 och nu blev det annan fart. Sekreteraren uppräknar vid första disputationen inte mindre än 22 närvarande samt tillägger, att därjämte närvaro "några utom föreningen stående landsmän"! Debatternas gyllene tid höll på att bryta in. För disputationsföreningen innebar den nya tidsandan ingenting mindre än en nyfödelse, vars datum av en slump ungefärligen sammanföll med inköpet av ny protokollsbok.

III.

Man skrev alltså 1882. Det var detta år, som Karl Staaffs upprop "Ett ord till Uppsala studenter" klistrades på husväggarna och gjordes till föremål för debatt. Det innehöll en vädjan till studentkåren att göra ett uttalande i religionsfrihetsfrågan. Två år dessförinnan hade Knut Wicksell förkunnat nymalthusianismen som den enda utvägen ur samhällsolyckorna. "Samhället är sjukt" förkunnade en tesutgivare i Södermanlands-Nerikes Nations disputationsförening vid ett tillfälle på sjuttioalet och det var detta man tyckte sig ha upptäckt. Nu gällde det att finna botemedel och det var huvudsakligen därom diskussionerna rörde sig. År 1882 på hösten bildades den för meningsutbytet inom studentkåren så högst betydelsefulla föreningen Verdandi. Det var ingen slump att Disputationsföreningen denna termin återuptog sin verksamhet. Det var ett tidstecken.

De ämnen som behandlas, tycka vi oss känna igen: Är dödsstraffet outhärligt för vår tid? Bör man anse hustruns likställighet med mannen i alla avseenden önskvärd? Om förhållandet mellan stat och kyrka. Skillnaden mot förr är det brinnande, agitatoriskt våldsamma intresse,

som nu ägnades dessa spörsmål. Man såg sig måhända närmare deras lösning. Men vi finna också ett och annat nytt ämne på programmet, som visar att samhällsförhållandena ändrats. Industrialismen var den nya mäktiga faktorn. Teserna formuleras ofta som krav: "Staten har plikt att förskaffa den arbetande klassen en mera människovärdig existens än den nu äger!" Dessutom vill man agitera för den nya sociala studenttypen: "Hava studenterna rätt och plikt att deltaga i diskussionen över dagens viktigare frågor och att i sin mån bidra till deras lösning?" Man kan vara övertygad om att svaret på denna fråga blev ja!

Allteftersom tiden lider blir man mera konkret, mera sakkunnig och mindre principiell. Det diskuteras om folkskolläraryrket och om de s. k. arbetarringarnas verksamhet, om frälsningsarmén och om universitetets disciplinära myndighet. Man märker att åtskilliga företeelser i kulturlivet, som i våra dagar äro självklara, först nu börja bli dominerande och pocka på uppmärksamhet. "Folkhögskolans betydelse" och "tidningspressens uppgift" äro ämnen i början på nittioåret, "idrottens plats och betydelse vid universiteten", "försvarsrörelsen" samt "pietismen som folkrörelse" komma strax efteråt. "Nykterhetsfrågan och sällskapslivet" är ju ett spörsmål som än i dag har ganska stor aktualitet. Huru djupt och snabbt studenterna kunde engagera sig i dagens frågor visar ett exempel från 1884, vid det bekanta tillfälle, då norska riksrätten dömde statsminister Selmer till avsättning på grund av att denne i en unionsfråga hävdade kung Oscars vetorätt gentemot norska stortinget. Domen föll den 27 februari och redan den 8 mars diskuteras den ingående på Disputationsföreningen. "Betecknar *norska riksrättens dom* ett framåtskridande eller en tillbakagång i Norges politiska liv?" Man studsar inför formuleringen, ty man hade ju kunnat vänta en livlig opposition mot domen eller åtminstone att själva unionsfrågan i ordalagen skulle berörts. Anmärkningsvärt är i varje fall det politiska intresse som föranlett frågans uppsättande. "Den politiska och religiösa liberalismens inflytande på personlighetens utveckling" är ett ämne som antyder, vilken åskådning som vid denna tid var den aktuella. Stundom gjorde man en avstickare än längre åt vänster: "Äro socialisternas fordringar berättigade och i sådant fall praktiskt utförbara?"

Ett högst opolitiskt ämne, som dock är i hög grad betecknande för tiden, är luftseglingsproblemet, som diskuteras 1884. Frågeställaren anser att det "numera" är sannolikt, att spörsmålet "ernär en tillfredsställande lösning", och vill diskutera följderna härav för "samfärdsel, handel, tull, ekonomi, krigsväsen, politik och vetenskapliga expeditioner m. m.". Dessa konsekvenser ha vi sena tiders barn i rikt mått fått bevittna.

Ingen skall tro, att man för alla de praktiska och politiska frågor som mötte, fullständigt glömde bort livsfrågorna eller de djuppejlande principdebatterna. Visserligen kommo väl dessa något i skymundan men de förekommo fortfarande på programmet. "Tro och vetande" behandlas i ett föredrag vid sekelskiftet, individens odödlighet är föremål för debatt några år tidigare. 1898 vill någon tala om "utilismen i vår tids bildningssträvanden", och året därpå är förhållandet mellan nationalism och kosmopolitism aktuellt. Vid det sista sammanträde av gammalt slag inom disputationsföreningen, från vilket vi äga bevarade protokoll, diskuterades "humanistisk och naturvetenskaplig bildning". Det var den 7 april 1900.

De litterära frågorna spelade under dessa decennier en något större roll än de gjort tidigare. Tvenne gånger under åttioåret är Strindbergs ställning till kvinnofrågan under debatt, på nittioåret diskuteras man vid ett tillfälle ingående karaktärer och komposition i ett nyutkommet drama, vars namn även sedermera någon gång varit aktuellt: Lejonets unge av Harold Gote (pseudonym för författarinnan Frida Stéenhoff). Men så höll också Ruben G:son Berg enligt den entusiastiske sekreteraren ett "fulländat" inledningsföredrag i ämnet.

Föreningens öden under den tid protokollsboken omsluter äro liksom förr ingalunda regelbundna. I början av perioden är frekvensen storartad, man räknar minst tjugo deltagare vid varje sammankomst och ser ofta utomstående landsmän som sina gäster. Från och med 1882 hade det nämligen stadgats, att alla landsmän hade rätt att närvara vid mötena, ehuru rätten att deltaga i diskussionen endast tillkom föreningsmedlemmar. Med denna framgång fortsätter föreningen sin verksamhet ända fram till vårterminen 1885, då man ånyo börjar vara mindre noga med protokollskrivningen och sammanträdena tydligen försummas. På hösten bildar man på nytt disputationsförening och väljer sekreterare men denne synes intet ha haft att uträtta. Terminen därpå rycker föreningen upp sig och sammanträder vid flera tillfällen men tillslutningen är ej stor. Efter denna punkt kommer återigen en lucka i protokollsboken på flera år, under vilken tidrymd man måhända en och annan gång sammankommit till diskussioner, men i så fall icke i de gamla formerna.

Med nittioårets början inträdde liksom tio år förut ett avgjort uppsving i Disputationsföreningens verksamhet. De namn som nu komma i förgrunden äro för yngre generationer landsmän av synnerligen välbekant art: Rutger Sernander, Erik Björkman, Martin Jansson, Ruben G:son Berg. Det framgår av flera detaljer att det numera göres målmedvetna ansträngningar för att stärka nationslivet, vilket tydligen likt

föreningen upplevat en svaghetsperiod. Första diskussionsämnet efter uppehållet lyder: "Hvari ligga de förnämsta orsakerna till att nationsföreningsidén för närvarande omfattas med så ringa intresse?" Vidare söker man sammankoppla föreningens sammankomster med klubblivet, det antydes då och då i protokollen att man efter disputationens slut samlats i festligt lag. Dessa sekreterarens antydningar åstadkommo till och med vid ett tillfälle en animerad diskussion, där den ena parten ansåg att de ingalunda tillhörde ämnet, och den andra parten att såvitt protokollen skulle tjäna till att upplysa eftervärlden om diskussionsklubbens liv och sanna karaktär, kunde dessa korta notiser verkligen fylla en uppgift. Denna sista åsikt framfördes vältaligt av Rutger Sernander i ett utförligt yttrande till protokollet. Här hävdas bl. a. att försöket att införa något festligare traditioner i samband med de allvarliga diskussionerna i själva verket innebar en strävan att lyfta nationens nöjesliv.

Med vårterminen 1895 börja efter allt att döma de gamla svårigheterna igen. Man samlas till konstituerande sammanträde, men därpå sviker protokollföraren och troligen även föreningsmedlemmarna. Från höstterminen detta år till och med höstterminen påföljande år äga vi ej ett enda protokoll. På våren 1897 gjorde man tydligen ett försök men det blev endast tre protokollförda sammankomster av. Hösten 1898 företer ett något gynnsammare resultat med hela sex diskussioner, men påföljande termin är man åter nere i tre. Allt vad som därefter återstår av redogörelser för disputationsföreningens verksamhet, medan den ännu i någon mån följer sina äldre traditioner, är ett enda protokoll från vårterminen 1900.

Orsaken till avtynandet var säkerligen bristande tillslutning, åtminstone om man får döma av följande skämtsamma anteckning i protokolls-boken, pryddigt textad överst på en sida: "Under währtermijnen 1903, thå Nils Lundqvist waar nationis curator, antecknade sigh ingen å then uutlaghda listan." Det är också allt som vi tillsvidare få veta.

Fem år senare hitta vi ytterligare en anteckning. Det var sista året för de gamla stadgarnas giltighet, och tydligt är att åtminstone mera nitiska kuratorer fortfarande utlägga anteckningslista för "hogade landsmän", men den gamla kutymen att bilda disputationsförening är alldeles övergiven. Den som antecknar sig på kurators lista skall samtidigt ange vilket ämne han vill föreläsa om, därefter utlyser man ett "kafferep" tillgängligt för hela nationen, vid vilket han får framföra sina synpunkter. Den 29 mars 1908 höll Elias Brandel föredrag om Studenterna och idrotten, och i diskussionen yttrade sig en stor mängd landsmän men också en hel rad utlänningar, något som tyder

på att man var mycket liberal med att bevilja tillträde. Denna termin hade enligt samma protokoll ytterligare två studenter anmält sig som villiga att inleda disputationsövningar, nämligen Olof Palme: "Studenterna och Östersjöfrågan", och Jöran Sahlgren: "Studenterna och livförsäkringen". Huruvida dessa diskussioner sedermera ägt rum veta vi dock ej.

Den 18 december 1909 meddelar förste kurator Martin Sjölander i protokolls-boken, att endast en anmält sig som villig att hålla disputationsövningar, nämligen Palme. Däremot omtalar han ej om denne fick tillfälle infria sin föresats.

Slutligen finnas i disputationsföreningens protokolls-bok tre protokoll från 1915. På hösten detta år inbjöd nämligen Axel Ylander landsmännen att åhöra ett föredrag med den uttrycksfulla titeln "Huru och hvarför samla nationen?". Sammankomsten ägde rum den 5 november och från denna stammar det första av de tre protokollen. Föredraget måtte ha varit övertygande, ty man beslöt vid tillfället i fråga anordna klubbafnarn med diskussion, vilka så att säga skulle utgöra en modern fortsättning på den gamla disputationsföreningens verksamhet. En bestyrelse valdes att föra projektet till verkställighet. Starten skedde tydligen under begeistring. Vid påföljande sammankomst, som ägde rum redan veckan därpå, upplästes en av kand. E. Thermænius författad "Prolog till diskussionsklubbens förnyelse", vilken mottogs med stort bifall. Vidare diskuterade man livligt Den moderna sällskapsdansen, vilken form för underhållning efter allt att döma blev hårt gisslad. Det var förmodligen den nylancerade one-stepen, som föreföll landsmännen osympatisk. Föga visste man då om charleston, black bottom och break-away.

Det sista protokollet omtalar, att man påföljande vecka under stor tillslutning debatterade "det moderna studentlivet". Kand. Magnus Wistrand fungerade härvid som inledare.

Härefter har som sagt protokolls-boken ingenting att meddela. Förmodligen kunde man icke länge hålla den hårda arbetstakten med en diskussion — resp. föredrag eller underhållning — i veckan, men det goda uppslaget kunde icke dö. Nationsaftnarna, sådana de numera praktiseras, härleda med all säkerhet härifrån sitt ursprung.

Vid det sista korta uppvaknande, den åldriga föreningen fick uppleva, hann den alltså göra nationslivet en stor och värdefull tjänst. Denna omständighet är betecknande. Disputationsföreningens verksamhet har tydligen under de tider den förekommit varit ett synnerligen förnämligt moment i landsmännens samliv. Traditionen är gammal och har genomgått åtskilliga omstöpningar, den har varit död och

blivit pånyttfödd icke en utan många gånger. Den har skänkt nationen ett forum för meningsutbyte, som länt deltagarna till nöje och säkerligen också till nytta. Den har bildat ett rent intellektuellt inslag i nationens liv, ett inslag, utan vilket ett studentliv knappast gör skäl för sitt namn. Måhända kan snart inträffa, att den gamla traditionen ånyo vakna inom Södermanlands och Nerikes landskap. Tusen ting absorbera den moderna studentens uppmärksamhet, men intresset för tillvarons eviga spörsmål såväl som det mänskliga samlivets mer efemära dylika kan väl aldrig upphöra att fånga honom. Skulle det otroliga ske, kan det icke betraktas annorlunda än som tecken på en kulturregress.

STUDIEKOSTNADER OCH STUDIELÅN

Av *Jonas L.:son Samzelius.*

På annat ställe i denna skrift redogöres för nationens beslut att under vissa förhållanden inträda som förmedlare av studielån. Det kan då vara lämpligt att med några ord belysa studieskulderens betydelse från ett par aktuella synpunkter.

Universitetsstudierna avse ännu i övertvägande grad utbildning för inträde på olika statstjänstemannabäror. Förr i världen, då gymnasier nästan enbart voro förskolor till universiteten och deras flesta lärjungar gingo dit, betydde en gosses insättande i läroverket även att han måste beräknas fortsätta vid universitetet eller med andra ord, att han skulle utbilda sig till statstjänsteman. För en mycket lång följd av år tog den blivande tjänstemannen ett allt större kapital i bruk, som sedermera genom statslönerna skulle amorteras och förräntas. Insättandet av en lärjunge i skolan var alltså ett rätt betydande ekonomiskt företag, om vars storlek man kanske icke heller alltid gjorde sig ett begrepp, när affären började.

Härutinnan har en betydande förändring ägt rum. Avläggandet av studentexamen betyder icke längre, att man skall avgå till universiteten. Tvärtom. De flesta av de nyblivna studenterna gå efter en kortare specialutbildning eller kanske ingen alls, ut till olika poster i samhällets liv. Studentexamen har allt mer blivit avslutningen av vår högsta medborgerliga skola. Ekonomiskt sett är sålunda engagementet väsentligt mindre nu än förr, när man sätter en son eller dotter att börja i läroverket. Samhället har behov av honom eller henne, även om de blott avlägga studentexamen. Visserligen ha stora svårigheter framträtt under avvecklingen av kristiden och dess organisationer, och dessa äro ännu nog så kännbara, men tydliga tecken finnas på, att denna onaturliga utvecklings konsekvenser äro i avtagande.

Helt annorlunda ställer sig spörsmålet, när man vänder sig till universiteten. Visserligen utbildar sig ett antal medicinare och jurister för enskild verksamhet, men det stora flertalet av dem, som idka universitetsstudier avse att bli statstjänstemän, alldeles som förr i världen. En viss förändring har inträtt, men den är icke alltför betydande.

Hur ställer det sig då med möjligheterna att av de inkomster statsanställning giver icke blott skaffa livsuppehälle utan även att inom rim-

lig tid amortera och förränta studiekostnaderna? Redan före kristiden, men särskilt efter densamma har härvidlag en tendens tydligt framträtt, vilken om trängseln vid universiteten minskar, kan komma att få en avgörande betydelse på mångfaldiga sätt. Jag avser den reella minskning av statstjänstemännens löner, som utom för de lägsta graderna gjort sig gällande, samtidigt med att i enskild tjänst anställda män fått sina lönevillkor förbättrade, i mån som penningvärdet sjunkit, och sina pensionsförhållanden allt bättre ordnade.

Denna tendens i utvecklingen är för övrigt internationell och framträder kanske tydligast i Amerika, varest en tredje faktor i utvecklingen, kvinnans inträde på tjänstemannabanorna, inverkat starkare än hos oss. Då kvinnan i allmänhet fått mindre lön än mannen, har hon i Amerika allmänt utträngt honom från statstjänsterna och detta så mycket lättare som dessa tjänster där alltid varit lågt avlönade. Vad Europa beträffar, tenderar utvecklingen i samma riktning och detta icke minst i vårt land, även om vi kanske ännu ha ett gott stycke kvar innan "amerikaniseringen" blir fullständig.

Slutsatsen av den givna premissen är klar. Utsikterna för ekonomisk bärgning äro nu mindre än förr för den, som vid universiteten utbildar sig till statstjänsteman. Statens löner ha minskat i så stor utsträckning och med sådan konsekvens, att man är skyldig rikta en varning till dem, som fundera på universitetsstudier. Höga studiekostnader, långvarig tjänstgöring mot ringa eller ingen avlöning och sedermera liten lön på den ordinarie tjänsten, kunna alltför lätt medföra ekonomisk misär.

Numera är särskilt skuldsättning för en så oekonomisk kapitalplacering som studier för statstjänst en mycket allvarlig sak, långt allvarligare än förr. Den som genom sin ställning mer än många andra fått tillfälle se redliga män livet igenom dragas med ekonomiska svårigheter eller rent av gå under på grund av det misstag, man en gång begick, när man förhjälpde dem till skuldsättning för studier, kan icke annat än anse som sin plikt att erinra dem, som just nu idka studier på upplånade medel om nödvändigheten av att noga undersöka, vilka framtidsutsikter de ha på sin bana, att eftersträva snabbhet i studierna och utnyttjande av mellanterminerna till studier, att söka bereda sig de bästa möjliga lönevillkor samt att vid sina framtidskalkyler medtaga i beräkningen en snabb amortering av studieskulden. En god hjälpreda gives i Studentkalendern.

Den som söker lån ur nationens studielånefond bör hålla i minnet att fondens förvaltare äro skyldiga tillse, att nationen icke löper risk på hans lån, vare sig genom dålig borgen eller låntagarens sätt att sköta

sina studier och ordna sin ekonomi. Givetvis vill nationen genom låneförmedlingen ha främjat landsmännens ekonomiska intressen, som det heter i stadgans första paragraf, och fondens förvaltare ha därför en viss skyldighet att följa låntagarnes verksamhet.

VETERANERNA

Nämnden har icke heller detta år funnit anledning sammanträda. Med användande av överskottsmedlen har man ansett sig kunna anstå till dess man av föreningens utveckling kunde bilda sig en säkrare föreställning om de ekonomiska resurserna i framtiden.

Föreningens nämnd hoppas livligt, att de landsmän, som på grund av förbiseende eller glömska ännu icke kommit att inträda i föreningen, till sin egen förnöjelse och föreningens fromma snart skola finna sig böra göra detta.

Räkenskaperna 16 april 1929—15 april 1930.

Ing. behållning: Deposition hos nationen 2,000:—; Å sparkasse-räkning 543:82; Å postgiro 22:13. Summa kronor 2,565:95.

Inkomster: 2 st. ständiga ledamöter 200:—; 212 st. årligt betal. ledamöter 727:—; 18 st. förskotterade avgifter 140:—; Räntor 124:88; Försålda skrifter 31:60. Summa kronor 1,223:48.

Utgifter: Tryckningskostnader 334:80; Expeditions- och portokostnader 69:25. Summa kronor 404:05.

Utg. behållning: Deposition hos nationen 2,000:—; Å sparkasse-räkning 1,324:66; Å postgiro 60:78. Summa kronor 3,385:38.

Nya medlemmar.

Ekström, Yngve. V. Komminister i V. Vingåker, Högsjö. F. 04. Inskr. 24.
Essén, Stina. Fru. Fil. kand. Upsala. F. 92. Inskr. 11. Ständig.
Frigell-Nilson, Sven. Med. kand. Uppsala. F. 07. Inskr. 25.
Lindstedt, E. Fil. mag. Skellefteå. F. 01. Inskr. 22.
Ploman, Karl-Gustaf. Docent. Stockholm. F. 1883. Inskr. 1900.
Ständig.
Stenström, Georg. Fil. mag. Kiruna. F. 99. Inskr. 22.

Föreningens nämnd.

Självskrivna ledamöter: Nationens inspektor, förste kurator och skattmästare (se sid. 20).

Valda ledamöter: Läroverksadjunkten Carl Cederblad, överståthållare H. Elmquist, sekreterare H. Heyman, kommerserådet M. Jansson, professor A. Levin, med. doktor G. Neander, borgmästare Eric Wahlberg, biblioteksamanuens S. Sernander, bankdirektör C. Wellander.

Ordförande: professor Sernander, vice ordförande: doktor Neander, sekreterare: amanuens Sernander, skattmästare: bibliotekarien Samzelius.

Årsavgiften för 1930.

Årsavgiften hoppas nämnden även detta år få emotse genom postförsändelse. Inbetalningskort bifogas detta brev. Liksom i fjol anses skattmästaren kunna befrias från skyldigheten att kvittera på detta sätt inlevererade avgifter. Från och med förra året översändes Majhälsningen icke längre till alla förutvarande landsmän, utan allenast till medlemmar av vår förening. Skattmästaren vore tacksam om medlemmarna snarast möjligt och helst före Valborgsmässoaftonen ville insända sin avgift (årsavgift minst 3:— kr., ständigt minst 100:— kr.) till Södermanlands-Nerikes Nations Veteraner, Uppsala (Postgirokonto 25906).

